Ч. 219 (14.762). Львів, середа 6. жовтня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.030.
• Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ. У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

„Вороги народу" очищують українську мову від русицизмів.

„Правда" атакує українських націоналістів, які намагаються відірвати українську культуру від „братньої" російської. Вони м. ін. викидають русицизми з української мови — що зокрема підтримував „ворог народу" Любченко. Цим способом українські націоналісти зривають тісний звязок між обома культурами, освячений століттями боротьби з ворогами (?) закріплений і відновлений соціялістичною революцією.

Цей словар видала ВУАН цього року (ПАТ).

„БУРЖУАЗНИЙ НАЦІОНАЛІЗМ" В УКРАЇНСЬКОМУ МАЛЯРСТВІ.

„Харківський Рабочий" веде кампанію проти українських совітських мистців-плястиків, закидуючи їм „буржуазний націоналізм". Вони не звертають уваги на потреби совітського життя, намагаються відірвати українське мистецтво від „братнього" російського, орієнтували його на „буржуазну" Европу. Провідником „буржуазних" націоналістів був артист-маляр Петрицький.

ЗА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ ГРУЗІЇ.

Перед совітським судом у Батумі станули 11-ох грузинів, м. ін. голова совіту і наркоми торговлі та рільництва. Їм закидували, що вони намагались відірвати Грузію від СССР та проголосити її незалежною під протекторатом одної капіталістичної держави. 8-ох підсудних засудили на смерть, 3-ох на вязницю.

9. X. Вечерниці Р. Ш.

Салі „У. Бесіди". — Початок 9 год.

Напад підводного судна
на британійський воєнний корабель.

У хвилині, коли британійські контрторпедовці „Базиліск", „Боадіші", „Бореас" та „Бульдог" перепливали коло рога Сан Антоніо (між Валенсією й Алікянте), підслухові апарати „Базиліска" ствердили, що недалеко є якесь підводне судно. В цій хвилині вибухла торпеда, яку невідоме судно вистрілило до „Базиліска", але не трапила.

„Базиліск" викинув кілька підводних гранатів, але невідомо, чи ушкодив підводне судно. Всі 4 кораблі з 2-ма гидропляками кинулись у погоню, до них прилучилися ще 2 британійські кораблі. Адміралїція ще не оголосила висліду погоні.

ПІДВОДНЕ СУДНО НАЛЕЖИТЬ ДО СССР?

Німецька преса уважає, що цей замах без сумніву виконали большевики. Москва робить усе можливе, щоби загострити еспанський конфлікт.

НА ЕСПАНСЬКИХ ФРОНТАХ СПОКІЙНО.

Ген. Кейпо де Ляно заявив, що вчорашній день минув на всіх фронтах спокійно. В Астурії непогода унеможливила операції.

Приготування до оборони Голяндської Індії перед японцями.

У Женеві ходять поголоски, що Японія підготовляється до завоювання Голяндської Індії. Тамошні голяндські та британійські кола заявили, що влада гол. Індії занепокоєна тою вісткою вже від 10-ох місяців, тому вона увійшла в порозуміння з британійською владою: Сінгапур служитиме як база голяндській фльоті, Сурабая — британійській. Гидроплями патролюють увесь простір між островами Суматра й Нова Гвінея, для нафтових шибів зорганізовано спеціяльну охорону.

ПЕРЕД НОВИМ ЯПОНСЬКИМ ДЕСАНТОМ?

Китайці твердять, що японці хотять висадити ще один десант у сердущому Китаю, а саме під Гайчав (провінція Кіянсу). Висаджена там армія мала би получитися з північною, окружуючи північний китайський фронт від баз. Рівночасно японці опанували би багату провінцію Шантун.

ШАНГАЙ ЗБОМБАРДОВАНИЙ.

3 японські бомбові літаки скинули великі бомби на шангайський північний двірець, спричинюючи великі втрати.

ЯПОНЦІ КУПУЮТЬ ВОЄННИЙ МАТЕРІЯЛ У НІМЕЧЧИНІ?

У Женеві говорять, що в Берліні йдуть японсько-німецькі переговори: Японія хоче купити в Німеччині воєнний матеріял за 40 міл. швайцарських франків.

Нова жертва Г. П. У.
ЗВЯЗКИ СКОБЛІНА З БОЛЬШЕВИЦЬКИМ АГЕНТОМ.

На території Швайцарії хтось убив Германа Еґергардта, який мав чехословацькі документи і представляв себе як купець. Слідство виявило, що вбитий у дійсности зветься Гнат Райс і є родом з Підволочиск; що його вбили агенти ГПУ. В роках 1923—26 Райс сидів у польській вязниці за комунізм, опісля утік до Москви, де був одним зі замітних агентів ГПУ. Совітська влада висилала його до Берліна і до Відня, де він кермував видлом ГПУ; потім виїхав до Італії і до Швайцарії. Там він розчарувався до совітської влади і писав до Москви письмо, в якому заявив, що політика Сталіна це зрада соціялізму; тому він не вертає до Москви, тільки лишається в Швайцарії.

У звязку з убивством Райса швайцарська і французька поліція арештувала кілька осіб. Слідство проти них викрило, що вони вмішані й у справу схоплення генерала Мілера.

„Ліберте" твердить, що генерал Скоблін у липні ц. р. мешкав із жінкою в тім готелі, де мешкав б. царський генерал Ігнатев, який перейшов до большевиків. Ген. Скоблін мав тайні наради з ген. Ігнатевом і правдоподібно Ігнатев заанґажував його до служби в ГПУ та інспірував схоплення ген. Мілера.

Ревеляції „Ліберте" викликали в Парижі велике враження.

Комуністичні барикади
НА ВУЛИЦЯХ ЛЬОНДОНУ.

Підчас неділиних манифестацій британійських фашистів („чорних сорочок") коло 15.000 комуністів перевело контрдемонстрації („чорних сорочок" було лише 4.000!) та збудували барикади на вулицях. 5.000 поліцаїв розігнало комуністів, арештуючи зпоміж них 111 осіб; підчас вуличних боїв ранено 30 осіб.

—o—

Наше завдання
у сьогоднішній господарській скруті.

Не можна заперечити, що від минулого року відчувається в Польщі постійно легка господарська поправа. Головно видко це у 1937. році. Піднеслися ціни на рільні плоди, замітний зріст промислової продукції та оживляються обороти. Село вже всилі за свої плоди заспокоювати більше сільсько-господарських та домашніх потреб, як штучних навозів, машин, розбудови будинків. Це оживлює також господарський рух у містах, зменшує число безробітних.

Виринає питання, чи це тільки тимчасова поправа, чи може вже направду минає скрута і вертаються кращі часи? Не без рації є думка, що ця поправа є випливом збільшених воєнних потреб у світі, далі випливом дальших постійних зброєнь і воєнних приготувань, звязаних із потребою сирівців, бо хоч мариво нової світової війни ще далеке, але не минає. Усе те вказувало би радше на те, що це штучна поправа, оперта на зброєннях, що доводять до непродуктивної витрати капіталів, які тільки у часі війни можна зужити. Колиж прийшло би до загального замирення, то показалось би, що капітали вложені у воєнні матеріяли — заморожені.

Але є також думка, що це нормальна поправа, незалежна від таких даних, бо на воєнні терени були і є інші доставці, а Польща хіба бере в них невеличку участь, яка не могла вплинути аж на більшу поправу. Зате подають за причину розсудну господарську політику уряду, фінансову Польського Банку, що остаточно устабілізувала конюнктуру, буджетову політику тощо.

Та нам важне тут не тільки само ствердження факту і причин, але який вплив може мати ця поправа на наше господарське життя та як до неї достосуватися. Тому спробуймо приглянутися обставинам, серед яких живемо і найти відповідь і на це питання. Що правда, у сьогоднішних часах годі, слідкуючи за явищами, снувати на їх основі певні висновки на майбутнє, бо нині все змінюється аж надто скоро. Всеж, коли брати явища з довшого протягу років, тоді може дійти до деяких даних. Очевидно, що нас обходить рільництво у першій мірі, бо ми майже у сто відсотках нарід рільників.

Польща це теж край у повному значінні слова рільничий, бо 70 прц. населення це рільники, далі урядничий, бо має 10 прц. урядників, а решта 20 прц. купці, промисловці, ремісники, міські робітники, вільні звання, тощо і між ними великий відсоток безробітних. З природи речі Польща повинна і мусить звертати увагу на те, щоб у заміну за конче потрібні для імпорту промислові, кольоніяльні, хемічні чи інші продукти рік-річно експортувати головно сільсько-господарські плоди, бо промислові чи гірничі продукти, як нафта, вугілля, каїніт тощо, далеко не вистачають до вирівнання торговельного і платничого білянсу. Дотого мусить експортувати ще рільні плоди, як збіжжа, живину, дерево, бо на рільний промисл Польща теж не рахує. Земельні плоди у рільничих краях є все дешевші як у промислових краях і такі повинні бути у Польщі, очевидно в межах рентовности рільної культури. Але ось вони цього року знач-

но дорожчі як в інших рільничих краях і просто Польща у цінах земельних плодів відірвалася у збіжжі від цін на заграничних ринках так, що вивіз не видержує конкуренції. Замітне ще й те, що за обрахунком у Польщі цього року не буде збіжжа на експорт, отже треба було заборонити вивіз збіжжа, щоб з весною не забракло і не треба було довозити. Виглядає так, наче би Польща була промисловим краєм, що навіть мусить заборонити вивіз. Значить стан ненормальний.

Де причина того всього?

Може цього року виїмково такий великий неврожай у Польщі? Ні, бо збір збіжжа у Польщі в цілости нормальний, потерпіла тільки солома і паша. А вже на наших землях під Польщею збіжжа якістю навіть краще, ніж звичайно. А саме наші землі є експортові.

Але шукаймо, чи не було в Польщі ще коли таких випадків, що збіжжа було дороге і одночасно не було збіжжа на експорт. І ось находимо, що роки 1928 і 1929 були також роками високих цін на збіжжа, а тоді також на експорт збіжжа майже не було. Зате коли в дальших роках зачала лютувати криза, зачало зявлятися щораз більше збіжжа на експорт і більшало в міру зросту кризи в краю. Шукаймо, чи в часах кризи врожаї збільшилися. Возьмім у руки Малий Річник Статистичний, виданий у 1937. році. Читаємо, що в рр. 1927—31, отже також в часах високих цін пересічний збір давав у Польщі з гектара: пшениці 12.7 сотнарів, жита 11.1, ячменю 12.3. А в р. 1931—36, себто в роках сильної кризи у Польщі збір зменшився, бо з гектара збирали пшениці 11.2 сотн., жита 10.9, а ячменю 12. Зате коли нпр. в 1928. р. вифкспортовано з Польщі збіжжа тільки 283 тисяч тон, то в часах скрути і спадку видатности грунтів експорт сильно зріс, бо нпр. в 1933-34. р. виекспортовано 722.000, а в 1934-5 аж 958.000 тон. Чомуж у часах високих цін і більшої видатности експорт був менший і чому навпаки при низьких цінах і при менший видатности був експорт більший, чому 1936-37. р., коли видатність не гірша як у попередніх роках, а ціна вища, експорт не істнує, ба загрожує брак збіжжа на власні потреби. Речі на око незрозумілі. Але легкі до вияснення, як візьмемо під увагу ось такі факти:

Пригадаймо собі те, що тоді не то в поляків, але навіть у нас була мода широкого життя, на селах була мода вбиратися по міському, занехали своєрідні льняні чи конопляні або вовняні вироби, бо їх випирали купні фабричні матеріяли, на село приходило американське сало чи смалець, лісові, міські чи інші робітники також неадже заробляли, урядовці у Польщі діставали разураз підвишки платень. Словом — люди жили. У тих роках зуживали також усю продукцію збіжжа і тому не було що експортувати. Гроші зриплинвали, але і відплинвали, нічо не лишалося в руках. Бо й пощо? Пощо щадити, як може завтра знов прийде інфляція? А розбудовувати рільну культуру чи інші варстати праці? На то є кредит, як конче треба. І затягали кредити, але головно на консумпційні потреби, бо чому не користати, як усе дають на кредит, а віддати буде з чого?

Аж з кризою все заломилося. Ціни падали стрімголов, рвалися заробітки на селі і в місті. В села заглянула з безробіттям нужда і перенеслася в міста. Зачали недоїдати, а з цим зявилися такі запаси збіжжа, що можна було, ба треба було його вивозити за границю. Бо коли зобовязання у видатках не зменшувалися, а пшениця падала з 56 зол. аж до 14, рільник мусів недоїдати, а збіжжя продати, щоб вивязатися із примусових зобовязань.

Та ось у 1936 р. появилися перші ластівки поправи, прийшла підвишка цін на збіжжа. І зараз зачалося на селах і в містах більше життя, рух, зараз зачалася більша консумпція, менший експорт. А вже як у 1937 р. ціни пішли ще вище, так що рільник уже може краще і більше зїсти, може собі докупити дещо з промислових виробів для потреб господарства, і рушилося більше життя в містах, вже замітний у Польщі брак збіжжа, держава мусить аж забороняти експорт чи регулювати його так, щоб вистачило збіжжа на власні потреби. А його вже показується так мало, що воно росте в цінах, аж відриваєтьcя від заграничних цін так як у 1928-9 роках. І знов явище подібне до 1928-9 років, явище подібне до того, наче би Польща була промисловим краєм. Парадокс, якого в інших рільничих краях нема.

Як зведемо це все разом, то приходимо до висновку, що в Польщі при дещо кращій коньюктурі населення зачинає зараз жити, краще відживлятися. І це добре. Але велика кількість зачинає жити понад стан, замість щадити, вкладати у щось гроші, творити нові варстати праці, замість поправляти дороги, меліорувати грунти і поліпшувати так, щоб зростала видатність. А паде те життя понад стан щойно тоді, як приходить примусова конечність обнизити життєву стопу, паде аж під межу нормального відживлення загалу. А така криза в Польщі буде все можлива, як не використовується ситуації для поправи. І то тим більше можливе тепер, коли у світі є поправа, але дуже непевна. Тому стає ясна відповідь на питання, як нам до тих явищ застосовуватися.

Нашим обовязком не прогайнувати цієї кращої, здається тільки тимчасової коньюнктури, не повторювати помилок із часів доброї коньюнктури до 1930 року, але використати її. Використати надвишки осягані зі збуту рослинних продуктів, бо у нас ці надвишки є, використати цю поправу цін рільних плодів як слід, щоби бути засібнішими на часи, коли в Польщі настане знову скрута. Треба звернути увагу на господарність.

Наша господарність повинна полягати передовсім на кращому відживленні населення, бо недоживлення це самогубство. Друге це ощадність у непродуктивних видатках, бо надвишки мусять іти на скріплення наших господарських сил і на вишкіл у тих ділянках господарського життя, що уможливлять працю у рільних і позарільних варстатах. Превавжке фінансове скріплення наших господарських організацій, головно тих кооперативних, що займаються продукцією та збутом, а не менше також кредитових. Наші організації маючи замало власних фондів на розбудову варстатів чи до обороту мусять сьогодні або зрікатися розбудови, або сягати по дорогі чужі кредити. А ці все непевні, тим більше в часах кризи. Під тим оглядом осягнути незалежність, це значить не тільки визволитися зпід чужих впливів, але мати змогу розбудови за значно ширші розміри, ніж досі, щоб побороти безробіття. Ось передумови приготовання на гірші часи, які нас не оминуть. Ми недержавна нація мусимо все бути енергійніші від інших, з причин кожному з нас зрозумілих і використовувати кожну коньюнктуру, тимсамим і сьогоднішню.

Інж. М. Творидло.

—o—

На допомогу студентству.

На фонд допомоги академічній молоді зложили в Адміністрації „Діла" дальше: дир. Василь Бень, Львів, 5.— зол.; Вол. Турянський, Ленг, 10.— зол.; Мик. Фірманюк, Снятин, 5.— зол. — Нині виказуємо зол. 20.—. Досі зложено разом в Адміністрації „Діла" на фонд допомоги українській академічній молоді зол. 1.235.20, яку то квоту Адміністрація „Діла" вплатила до Центробанку на рахунок „Фонду Допомоги Українському Студентству".

За океаном.

ВЕЛИКЕ УКРАЇНСЬКЕ КАТОЛИЦЬКЕ СВЯТО У СТЕМФОРДІ.

Українське католицьке свято, що відбулось у неділю 5. вересня, стягнуло, не зважаючи на зливний та майже безнастанний дощ, кілька тисяч учасників до Стемфорду, Конн. Окремі автобуси (з деяких місцевостей по кілька і навіть два аж з Ню Кенсингтон біля Пітсбурга) привезли учасників з ріжних сторін Сходу Америки, а окремі громадяни поприїздили ще з дальших сторін. Був це дійсний здвиг українців мало не з цілої Америки.

Разом з тим відбувся і зїзд української католицької молоді, якому були присвячені два окремі дні, субота й понеділок (4. й 6. вересня).

Саме свято благословення відновлених будинків на Школу, Музей і Бібліотеку, зачалось рано в год. 11. торжественною архиерейською Службою Божою, яку відправив еп. Константин в окруженні кільканацятьох священників. Шкода, що дощ увесь час перешкоджав богослуженню. Зокрема аж жаль було знаменитого хору з 350 співаків (з хорів нюйорського, бруклинського, йонкерського, джерзиситського, нюарського, пасейкського й елизабетського) під орудою п. Теодозія Каськова, що мусів співати на дощі. Особливо терпіли легко позбирані дівчата. Це й відбилось до деякої міри на концерті, що його вечором два цей обєднаний хор під орудою проф. Олександра Кошиця, бо чимало співаків і співачок, перемокнувши та застудившись, не могли вже вечором взяти участи в концерті. Через те хор зменшився майже до половини.

В часі богослужения редемпторист о. Шишкович сказав принагідну проповідь, а о. канцлер Олександер Пик, о. сов. Филимон Тарнавський та о. Мирон Залітач виголосили заохочуючі слова.

Ціле пополудне занятe було виставою релігійної містерії, приготованої СС. Василиянками з Філядельфії. Грали дівчатка зі школи СС. Василіянок. Представлення дещо затяглося, так, що вечірній концерт обєднаних хорів зачався з опізненням. Все таки саля була битком набита і публика з вдоволенням оплескувала і виставу і концерт.

Вечором відбувся бенкет, уладжений Лігою Української Католицької Молоді. Засіло до столів до 600 осіб, головно молоді.

НОВИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ШПИТАЛЬ У КАНАДІ.

Зусиллями Сестер Служебниць та жертвенною допомогою свідомого загалу збудовано новий український шпиталь у Веллінгдоні, Альберта. Новий шпиталь — це великий практичний осяг корисної праці СС. Служебниць для добра українського народу. Посвячення нової лічниці відбулося в неділю 19. вересня. Після богослужения й чину посвячення відбувся спільний обід і пікнік.

УКРАЇНСЬКА ШКОЛА В ДІТРОЙТІ ДІСТАЛА ПРИМІЩЕННЯ ВІД МІСТА.

Заходами о. крил. Льва Сембратовича українська парохіяльна школа в Дітройті дістала приміщення в міському шкільному будинку при Клиппер евені. В українській школі є понад 150 дітей. Учать Сестри Служебниці. Це перший випадок у Злучених Державах, що українська школа дістала будинок міської прилюдної школи.

—o—

Хто буде кандидатом на президента Злучених Держав в 1940 р.

Републиканці не перестають говорити, що президент Рузвельт буде кандидувати третій раз у 1940. році. Це неправда, раз сказав він, що не буде і при цім буде стояти.

Зате можливіше, що президент схоче подати свого кандидата на своє місце, а це буде доволі важне, бо тоді він піддержав би того кандидата своїм словом, що має великий вплив на нарід.

Кажуть, що президент Рузвельт заявляється за кандидатурою сенатора зі стейту Висконсин, Роберта Ла Фоллета. Це ще досить молода людина; він ліберал, поступовий чоловік, приятель та оборонець робітництва. Родина Ла Фоллетів з традиції поступова, а навіть у дечому радикальна, вона походить з Франції. Безперечно, що кандидатура Ла Фоллета була б популярна головно серед зорганізованого робітництва.

—o—

Відгомін польсько-української війни.

НОВИЙ ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС У ЛЬВОВІ.

У вівторок 5. ц. м. почався новий політичний процес перед судом присяглих у Львові, а саме проти підс. **Михайла Хомяка.** Процес цей є відгомоном польсько-української війни. Трибуналові проводить суддя окружного суду **Бендашевський,** як вотанти засідають судді **Капецький і Бочар.** Обвинувачує прокуратор **Мінасович,** підсудного боронять адвокати: **д-р Семен Шевчук і д-р Роман Живіцький** (поляк) — оба зі Львова.

ЛАВА СУДДІВ ПРИСЯГЛИХ.

У склад лави суддів присяглих вильосовано такі особи: 1) Новака Йосифа, купця 2) Туміна Генрика, приватного урядовця, 3) Голошкевича Талея, купця, 4) Дзендзелевича Маріяна, емерита; 5) Дзекана Мечислава, емерита, 6) Гайля Йосифа, емерита, 7) Валісевича Яна, урядовця, 8) Штавба Фридерика, інжиніра, 9) Квецінського Казимира, емерита, 10) Дудека Едварда, цукорника, 11) Губера Якова, емерита і 12 Городиського Івана, фармацевта; на їх заступників: Кокошинського Владислава і Кубальського Романа.

Підсудний М. Хомяк — це високий, стрункий мужчина, брунет, з буйним волоссям, з зачіскою до гори і подовгастим лицем. Скінчив дві гімназійні кляси. По війні оженився в Милованні пов. Товмач і має троє дітей: найстарша донька має 18 років, наймолодша дитина 9 років. На питання предсідника відповідає підсудний спокійно і розумно. На салі понад 30 осіб, на лаві журналістів — представники 3-х українських щоденників і представники польської львівської преси.

По вильосованні лави суддів присяглих і провіренні ґенералій підсудного, предсідник, опісля протоколянт відчитали обширний акт обвинувачення, що займає 22 сторінки машинового письма.

ЩО КАЖЕ АКТ ОБВИНУВАЧЕННЯ?

Прокуратор притягнув підсудного до відповідальности за злочин убивства зі ст. 225 к. к. і за намову та допомогу до вбивства зі ст. 26, 27 і 225 к. к. Акт обвинувачення закидає підсудному, що він убив 7. листопада 1918 р. у Львові при вул. Жовківській ч. 83 пятьох членів родини Мехонських, а саме: батька Яна, його жінку Антоніну, двох синів: леґіоніста Леопольда та інваліда Йосифа і доньку Марію; 14. листопада убив мясара Йосифа Лінтнера при вул. Пястів ч. 6; 7. грудня 1918 р. намовив підстаршину Василя Н., званого „Закордонцем“, до вбивства полоненого польського вояка Адама Терліковського у Підбірцях, вкінці перед Рідвяними Святами, при кінці грудня 1918 р. убив у Лисиничах невідомого польського вояка, який ранений дістався до неволі.

ПОЧАТОК ЛИСТОПАДОВИХ БОЇВ У СВІТЛІ АКТУ ОБВИНУВАЧЕННЯ.

Перший листопад 1918 р. став початком визволення Сх. Галичини — каже акт обвинувачення — від українських військ, що їх свідомо сконцентрувала тут австрійська влада. Команда поодиноких українських відділів у Львові — каже далі акт обвинувачення — спочивала головно в руках б. австрійських старшин німецького походження, які послуговувалися цією мовою підчас боєвої акції. Підстаршинами були українці, які походили головно з відділів Січових Стрільців. Одним з підстаршин був теж булавний підс. М. Хомяк, який боровся від перших днів листопада 1918 р. на боєвому відтинку III. дільниці, що відповідав органічно VII. відтинкові польських оборонців Львова. Підс. М. Хомякові підлягав двірець Підзамзе з околицею, що обіймала між іншим вулиці: Жовківську, Пястів, Кінги та інші. Підсудний перебував тоді постійно в товаристві українського старшини, низького ростом, бльондина, широколицого — Василя Н. зв. „Закордонцем“.

Хоч у перших днях польсько-українських боїв у Львові — каже акт обвинувачення — українські війська притримувалися міжнароднього права щодо ведення війни, то діяльність українських відділів на відтинку під командою підс. Хомяка відзначалася жорстокістю і терором супроти полонених та цивільного населення. Акт обвинувачення запевняє, що в околиці двірця Підзамче вбито 26 польських вояків і приарештованих цивільних осіб-поляків, яких тамже закопали. Крім того 16. листопада 1918 р. якийсь український підстаршина тяжко зранив Зиґмунта Напюрковського при вул. Кінґи ч. 6 за те, що кілька днів після пересунення боєвого фронту вичистив на прохання двох польських вояків їх кріси і насмарував їх нафтою. Опісля ще кількох українських вояків мали загарбати його жінці гроші і речі вартости коло 5.000 зол. Бл. п. Напюрковського заденунціював сусід Мулярчик, який до нині скривається. Акт обвинувачення каже, що на відтинку підс. М. Хомяка доконувано грабунків мабуть за його дозволом або з його доручення. На доказ наводить напад і грабіж помешкання Франца Борковського при вул. Нової Різні ч. 24 в дні 19. листопада за його участь в „обороні Львова“. Цю грабіж приписує стежі під проводом двох підстаршин мабуть М. Хомяка і Василя Закордонця. На рахунок підс. М. Хомяка зачислює теж ревізію і грабіж у помешканні Мечислава Яроша при вул. Кушевича ч. 5, якому мали забрати аж 52.000 корон готівкою. По відході зі Львова підс. М. Хомяк стояв у Підбірцях. Акт обвинувачення обтяжує далі конто підс. М. Хомяка і каже, що він з підстаршиною Василем Закордонцем і Володимиром Бубелою з Лисинич дався в знаки польському населенню в Лисиничах та околиці, знущався над двірською службою в Лисиничах і над полоненою у грудні 1918 р. полькою, яку мав застрілити у Підбірцях. Прокуратор обтяжує виключно підс. М. Хомяка за це тому, бо як виходить зі зізнань св. д-ра Зенона Носковського, команданта I. полку Українських Січових Стрільців, у справі В. Бубели, він рішуче заборонив знущатися над цивільним населенням і полоненими або їх вбивати. А що під приказами команданта Носковського був підс. М. Хомяк — прокуратор усе записує на рахунок підсудного.

РОДИНА МЕХОНСЬКИХ.

Дня 7. листопада 1918 р. пополудні польські війська здобули між іншим наріжну каменицю при вул. Жовківській ч. 83 та вул. Мартина і почали обстрілювати двірець Підзамче з вікон помешкання Ґотлібів на другому поверсі. Одначе по кількагодинній боротьбі поляки відступили на попередні позиції. Коло год. 5-ої або 6-ої вечором українська стежа дісталася до камениці при вул. Жовківській ч. 83 і впала до помешкання Ґотлібів. Там вияснили старшинам-німцям — запевняє акт обвинувачення — по німецьки фактичний стан і тому стежа притримала Русоловського, якого хотіла розстріляти. Одначе жінка з дитиною сльозами вирятувала його від смерти. Тоді стежа пішла до помешкання Мехонських на I. поверсі. Коли Йосиф Мехонський відчинив двері, тоді — каже акт обвинувачення — підс. М. Хомяк стрілив до нього і вбив його. Набивши кріс новим набоєм застрілив другого сина Леопольда. З черги застрілив ще їх матір Антоніну, тяжко зранив сестру 18-літню Марію та вбив їх батька Яна, набиваючи за кожним разом кріс. Цілу цю сцену обсервував з двох-трьох кроків 14-літній Марцель Мехонський і він добре запамятав собі вигляд убивника. Характеристична річ, що коли 14-літній Марцелі Мехонський звернувся з проханням, щоб його теж убито, дістав відповідь, що ще за малий і на політиці не розуміється. Цього хлопчину два дні пізніше відвели жидівські міліціянти з доручення команди українського війська до його брат-

---

ЕВГЕН ЖИЗНЕВСЬКИЙ.

З подорожі до Швеції.

Мало знаємо про Швецію. — Замість грошей — штони. — „Костюшко“ — „Цариця Катерина“. Буря.

Заходом корабельного Товариства „Ґаль“ улаштовано в першій половині вересня ц. р. прогульку з Польщі до Швеції.

Багато знаємо про ріжні краї, передовсім західно-европейські та про Америку. З краями тими утримуємо постійний контакт. Зате Швеція, країна північного сонця, у нас майже незнана. А чейже історично Швеція нам куди ближча, ніж якабудь інша держава. Зі Швецією ми починали і кінчили своє державне буття; саме шведські дружини, що прийшли до нас у IX. столітті, створили, а в кожному разі зорганізували українську державу. Їх династія Рюриковичів правила у нас цілу княжу добу. Ми втратили державність також у часі, коли ми були в союзі зі шведами — шведським королем Карлом XII. Зі шведами маємо майже однакові державні барви і неодно спільне імя, як нпр. Ігор — Інґвар, Олег — Оляф.

На оголошення в „Господарсько-Коопер. Часописі“ на прогульку до Швеції зголосилося нас чотирьох українців з Галичини. По полагодженні пашпортових „формальностей“ та засобившись у конечну мамону, точно означену корабельною лінією, але на всякий випадок помноженну через три, виїхали ми 6. вересня зі Львова до Ґдині. Звідси 8. вересня ми мали відплисти кораблем Балтійським Морем до Стокгольму. На годину перед відїздом пароплаву треба вже бути на ньому. В год. 11. прибули ми на морський двірець у Ґдині та стали полагоджувати дальші „формальности“. Віддали всю готівку до депозитового контору, а задержали більон до пять золотих. У заміну за готівку дістали ми депозитові квіти, так звані штони до десять золотих і бони до десять золотих. На бони можна міняти довільну скількість готівки, які є платничим засобом на кораблі. Невикористані бони по повороті до краю знов вимінювали на ґотівку. Перед входом на корабель кожного пасажира піддавали контролі пашпортів і документів та митній ревізії особистій і клунків. При ревізії питалися, чи не вивозимо валюти і девіз. Відтак треба було виконати ще одну формальність: зголосити далековид і фотографічний апарат. Врешті щонайважніше: подбати за шведську мамону у сумі, що не перевищала би 40 золотих. За сорок зол. дістали ми 29 корон і 50 ерів. Одиницею шведської валюти є круна, яка має 100 ерів. Офіційний курс круни є в Польщі 1.36 зол.

Сходимо рухомим коридором на гор. чердак корабля „Костюшко“, звідки зійшли на долішні поверхи до заздалегідь призначених кабін. У кабіні застали ми вже наші валізи, які ще після митної ревізії забрала і перенесла сюди корабельна служба.

Корабель „Костюшко“ з корабельної лінії „Ґаль“ (себто лінія Ґдиня—Америка) їздить з Ґдині до Полудневої Америки і назад. Він має 6.000 тон тягару. Всіх пасажирів віз він 518, окрім цього залоги (моряків зі службою) 2?? осіб. Чомусь офіційно говорять, що „Костюшко“ є данського походження, на що малоб указувати назва поміщена на сиґналізаційних дзвонах „Літуанія“. Тимчасом у дійсности корабель цей належав колись за часів царської імперії до чорноморської фльоти і звався „Цариця Катерина“.

Підприємство „Ґаль“ є монополевою акційною спілкою, де є 55% капіталу державного і 45% приватного. Як емблему має „Ґаль“ символ влади Позейдона — наш тризуб.

На годину перед відїздом корабля появилася на терасі морського двірця орхестра маринарки та приґравала нам аж до відїзду. Час минає скоро. Знайомимося з товаришами подорожі: майже всі з центральної та західної Польщі. Коли зникає перед нами беріг, супроводжають нас невідступні товариші корабля — стада чайок.

Минаємо воєнну пристань, де заякорені довгі сталеві циґара — воєнні кораблі, минаємо Гель. Корабель доганяє моторівка і з неї вивантажують пасажира, що спізнився. Це коштувало його 60 золотих.

На запрошення стюардів сходимо до їдальні на шведський „ленч“ — щедре друге снідання з приставками, подаване в полудневій порі. Усі святочно засіли до столів у двох їдальнях А і Б. Харч вибагливий, але можна його ще доповнити в буфеті, де ціни дуже низькі; папіроски на половину дешевші, як у краю.

Годину пізніше виходимо на чердак. Счиняється вітер, корабель починає легко колихатися. На чердак долітають краплі води. Дивує нас, що небо ясне без хмар, а паде дощ. Один з „морських вовків“ вияснює, що це не дощ, а вітер підносить краплі води вгору, які немов би дощ падуть на чердак. Від морської води чуприна твердне, як щітина. Вітер чимраз дужче і дужче зміцнюється. Довкола безмежне море. Хвилі моря стають чимраз вищі, хребти хвиль творять сніжно-білу піну, яка у віддалі куриться гейби пара з льокомотиви поїзду. Сутінки. То дзьоб то зад корабля високо підіймається вгору. З одного боку на другий, на долішній палубі переливається вода. Вітер гуде так, що в найближчім сусідстві не можна почути слова. Розміщеними гамаками на чердаку вітер мете мов соломою. Годі встояти на чердаку.

(Далі буде).

Броніслава Механського при вул. Кохановського. Чергового дня з доручення української влади 4-ох Механських поховали у спільному гробі в цій самій реальности, а 18-літня Марія померла у шпиталі.

Підс. М. Хомяк — каже акт обвинувачення —заперечив рішуче, вбивство родини Механських признаючи лише, що боровся на відтинку Підзамче. Заперечив, щоб по відступі поляків дня 7. листопада був у помешканні Механських і заявив, що нічого про це вбивство не знає. Одначе прокуратор не вірить підсудному. Акт обвинувачення каже далі, що підсудний від часу закінчення польсько-української війни скривався спершу у Львові, опісля в Милованні під прибраним прізвищем Василя Кузьмика. Там теж оженився і свої діти повписував до метрикальної книги під своїм правдивим прізвищем і прибраним Василя Кузьмика. В 1925. р. дістав документ тотожности і військову книжечку на прізвище Василя Кузьмика, що до підсудного прилягло. Щойно в 1935. р. поліція довідалася, що Василь Кузьмик з Верхні пов. Калуш (родинне село підсудного), який має перебувати в Милованні, мешкає і працює у Грудзьонзду. Тому почала провірювати тотожність підсудного і таким чином арештувала його.

ІСТОРІЯ З ЛІНТНЕРОМ

Акт обвинувачення каже, що українські війська рішили пімститися на Йосифі Лінтнері, який зі своєї мясарні видавав при кожній нагоді мясні вироби „обронцям Львова“. Тому інтенсивно обстрілювали його дім і вбили 10. листопада служницю Лінтнерів, невідомого прізвища, яка вийшла на ганок I. поверха за якоюсь господарською орудкою. По нагальній стрілянині в дні 13. листопда вранці 14. листопада запанувала повна тишина на боєвому відтинку, де була реальність Лінтнерів. Перед 7.-ою год. старий Йосиф Лінтнер зійшов до своєї робітні. Коло 7-ої год. рано до брами дому Лінтнера стала добуватися українська стежа. Розляглися вибухи ручних гранат і крісові стріли. Перестрашені члени родини зі службою на поклик Йосифа Лінтнера рішили скритися в пивниці, куди теж зійшла його жінка Катерина з трьома внуками і служницею. Дві його доньки: Антоніна Купчинська, Марія Аверова, служниця Каліцінська і сусід Франц Бентковський, не встигли вже втечи до пивниці. Коли на поклик стежі Бентковський отворив браму появився підс. М. Хомяк у шоломі та з крісом у руках зі своїм товаришем Василем Закордонцем і візвав показати йому Йосифа Лінтнера. Коли Бентковський не показав йому, підсудний скочив до кімнати, де були жінки, шукаючи за Лінтнером кажучи, що мусить бути кров за кров, бо його тут ранили. Опісля підсудний наказав зійти трьом жінкам на подвіря — каже акт обвинувачення — уставитись з Бентковським рядом, а сам готовився зі своїм товаришем до стрілу. А що Купчинська почала кричати, що це безправство, ...як можна над жінками знущатися і т. д. підсудний наказав їй, щоб виступила з ряду і буде першою. Тому Йосиф Лінтнер, який чув цю розмову, вийшов з пивниці і тоді підсудний підбіг до нього, вдарив його двічі прикладом кріса і застрілив його. Після того вояки — як каже акт обвинувачення — та довколичне шумовиння забрало мясарські вироби і вартісні речі в Лінтнерів. Підсудний признався — каже далі акт обвинувачення — що в дні вбивства Лінтнера був зі стежою на подвірю реальности Лінтнера на приказ хорунжого Михайла Яворського, який на його очах убив Йосифа Лінтнера. Заперечив, щоб сам грабував, або щоб чергового дня розмовляв з жінкою Лінтнера Катериною.

ПОЛОНЕНИЙ ТЕРЛІКОВСЬКИЙ.

Дня 7. грудня 1918. р. польська стежа у складі Адама Терліковського, Станислава Олеарчика і Казимира Жондци прийшла до фільварку в Лисиничах і звернулася до управительки Мойжешовичевої, щоб дала їм кілька штук птиці. Повідомлена українська стежа під проводом підс. М. Хомяка про побут поляків на фільварку, що двома відділами підходила до Лисинич, приспішила маршу. Тому коваль Ян Кунц повідомив польських вояків про небезпеку і дав їм свої сани. До саней добігли лише Олеарчик, Кунц та Терліковський, бо тяжко ранений Казимир Жондца згинув від ран на подвірю Посполитої. В погоні згинув теж Кунц, тяжко раненого — каже акт обвинувачення — добили, а Терліковський попав у полон, бо не хотів залишати тяжко раненого товариша. Полоненого відвели до Підборець, де Бубела — каже акт обвинувачення — його побив, а опісля Василь Закордонець застрілив його. Акт обвинувачення каже, що приказ застрілити Терліковського видав підс. М. Хомяк, бо був найстарший між ними рангою. Підсудний признав, що взяв до неволі якогось польського вояка, якого відвів до Підборець, але виключає, щоб сам убив чи щоб доручив комунебудь убити.

НЕВІДОМИЙ ПОЛОНЕНИЙ.

Одної днини перед Різдвом Христовим зайшла інша стежа трьох польських вояків до двора в Лисиничах за харчами. Тому, що недалеко був підс. М. Хомяк зі своїми людьми і викрив стежу, польські вояки кинулися втікати Два з них мабуть втікло, третій ранений в ліве коліно залишився на подвірю фільварку. Йому — каже акт обвинувачення — забрали нотес з записками, особисті документи і шалик, а підсудний застрілив цього невідомого полоненого. Опісля поховали його на цвинтарі в Лисиничах у невідомому місці. Підсудний зізнав у слідстві, що нічого не знає про вбивство полоненого. Хоч часто водив українські стежі до Лисинич, ніхто йому не зголошував про подібне вбивство.

ДО ВИНИ НЕ ПОЧУВАЮСЯ.

В год. 11.35 по 5-хвилинній перерві почав зізнавати підсудний. Оповідає, що скінчив дві ґімназійні кляси. Одначе дальшу науку мусів перервати, бо батько зарібник помер, а мати не могла його далі посилати до ґімназії. Тому вступив на практику до Народної Торговлі, де практикував понад 2 роки. В 1914. р. вступив до Українських Січових Стрільців і перебув з ними цілу кампанію підчас світової війни та визвольних змагань. Був двічі ранений підчас світової війни: в Галичі і під Потуторами попав у полон до москалів у 1916. р., але негайно втік з Тернополя. На Великій Україні попав у большевицький полон в Олександрівську і лише чудом вирятувався з рук чекістів зпід стенки. Дня 2. або 3. листопада 1918. р. виїхав з Буковини до Львова з малим відділом стрільців. До Львова приїхав за два або 3 дні, де Начальна Команда приділила його до військового відділу на стації Підзамче. Командантом на стації Підзамче був пор. Кравець. По своїм приході на стацію Підзамче дістав приказ зі своїм відділом відійти разом з невеличким відділом одного хорунжого (ні імени ні прізвища не пригадує собі) берегти залізничого моста на Знесінні. Там був зі своїм відділом 6—7 днів, опісля командант двірця стягнув його та з невеличким відділом вислав берегти другого залізничого моста за вул. Замарстинівською. Там теж беріг моста кілька днів. А що його відділу не змінювали, пішов до команди двірця з проханням, щоб змінили його людей ,на що пор. Кравець згодився. Вертаючись з команди, стрінув на вул. Жовківській хорунжого Яворського, який доручив йому піти ще зі своїми 4 вояками на вул. Пястів, щоб зліквідувати там польську боївку, що ранила мабуть 10-ох українських вояків, а 2—3 убила. Хор. Яворський відійшов, а за ним пішов підсудний. Коли дійшов уже до вул. Пястів, побачив українську стежу у брамі одної реальности. Почув теж один стріл. Коли ввійшов на подвіря цієї реальности, де стояла стежа, побачив там кількох стрільців і кількох цивільних вояків. Хор. Яворський показав рукою на вбитого Лінтнера і заявив: „Цей пан не давав мені спокою і тому я вбив його“. Опісля підсудний пішов до свого відділу на залізничому мості, де був ще два або три дні, після чого його стягнули на Підзамче. Підчас двогодинної відпустки відвідав свого брата в Ринку, який з цієї нагоди вислав хлопця до міста, щоб купив пів кг. шинки чи ковбаси. Підчас розмови підсудний оповів, що Лінтнера вбили перед двома-трьома днями. По відході українських військ підсудний опинився в Підбірцях, де служив у сотні під командою Іваницького. Підсудний ходив зі стежею до Лисинич і одного разу зловили одного поляка за фільварком. Полоненого відіслав підсудний до команди, куди все відсилали полонених. Підсудний бачив опісля цього полоненого ще в канцелярії сотні. Що з ним сталося — не знає. Він ніяких полонених поляків не вбивав і не видавав приказу вбивати. Хто вбив родину Механських, не знає, ні не чув взагалі про цю справу підчас боїв у Львові. В грудні 1918. р. підсудний зі сотнею відійшов на короткий відпочинок до Миклашева, а звідтіля під Скнилів. Підчас наступу на Львів був ранений під кульпарківським цвинтарем. Лікувався у шпиталі в Рогатині і в Станиславові, а по відпочинковій відпустці вернувся при кінці квітня 1918. р. знову на фронт, що був уже під Бібркою. По дорозі до Миколаєва був тяжко ранений в обі ноги і в груди. Між раненими пролежав цілу ніч зовсім непритомний. Другого дня забрали його польські санітарі до шпиталю у Львові. У шпиталю якийсь польський санітар глянувши на прізвище підсудного на табличці, говорив щось про вбивство Лінтнера, але підсудний не пригадує собі нічого, бо був непритомний. Зі Львова відіслали підсудного до шпиталю в Замостю, опісля до тамошнього табору полонених. Підсудний утік з табору і десь у лютому 1920. р. прийшов до Львова. Тут довідався, що його брат Дмитро арештований під замітом убивства Лінтнера. За порадою тодішнього голови „Просвіти“ бл. п. Кивелюка підсудний не зголошувався на поліції, щоб зізнавати про невинність свого брата, лише виїхав до Милования. По дорозі до Милования підсудному прийшло на думку, чи не краще зголоситись у Милованні під прізвищем свого односельчанина Василя Кузьмика тому, що брат сидить у вязниці під замітом убивства Лінтнера, хоч він невинний, бо на подвірю вбитого Лінтнера був підсудний. На питання вотанта Бочара і прокуратора вияснює, що у Львові ніколи не переводив ревізій у приватних помешканнях та про ніякі грабіжі не знає. Василя Закордонця пізнав щойно у Підберізцях, ніколи з ним підчас боїв у Львові не був разом.

На питання обор. д-ра **С. Шевчука** підсудний відповідає, що на стації Підзамче було кількох старшин, а саме: пор. Кравець, пор. Іваницький і ще кількох інших старшин та хорунжі: Яворський, Дуда, Білоус і ін. Ніколи не був командантом ні стації Підзамче, ні цього відтинку. Також не був ніколи командантом у Підберізцях чи Лисиничах, бо там командантом сотні був пор. Іваницький. Одного разу ходив з більшою стежою під проводом старшини до Лисинич і тоді довідався, що один стрілець та один леґіоніст убитий. Трупів не бачив. Оповідає, що один його брат Олекса служив в армії Галера, де осягнув ступінь сержанта. Його звільнили з війська щойно в 1921. р. Другий брат Микола брав участь у польсько-большевицькій війні, але де тепер перебуває — не знає.

На питання обор. д-ра **Живіцького** підсудний каже, що не знає, де хор. Яворський застрілив Лінтнера, чи в помешканні на першому поверсі, чи на подвірю. Інтеліґентні зізнання підсудного роблять у загальному корисне враження.

ЗІЗНАННЯ СВІДКІВ.

Перший зізнавав св. **Зигмунт Росоловський**. Каже, що 7. листопада 1918. р. до камениці при вул. Жовківській ч. 83 ввійшли поляки і кілька годин стріляли у напрямі стації Підзамче. Опісля відступили і тоді прийшли українські вояки. Свідка хотіли розстріляти, але на прохання жінки відступили від свого наміру. Чув теж стріли в помешканні Міхонських. Хто там стріляв — не знає. Заперечує, щоб підсудний був одним з тих, що хотів застрілити його.

Св. д-р Зигмунт Готліб, кривий на ногу, зізнав, що не знає хто стріляв до родини Міхонських дня 7. листопада 1918. р. Малий Марцелі Механський був дуже перестрашений і жив по випадку з родиною свідка ще 10—14 днів. Не пригадує собі, щоб малий хлопчина говорив тоді, що зможе розпізнати тих, що вбили його батьків. **На питання обор. д-ра Шевчука каже, що тепер Марцелі Механський не пізнав його на коридорі. Додає, що він теж його не пізнав, хоч цей малий Механський мешкав у нього 10 чи 14 днів.**

Св. Марія Борковська оповідає, що підчас листопадових боїв 1918. р. у Львові мала 8 років і мешкала при вул Нової Різні. Одної днини прийшла до помешканя її батьків українська стежа і зробила поверховну ревізію питаючись, хто стріляв з їх вікна. Каже, що підсудний подібний до одного з тих двох вояків, які були в помешканні. Пізнає його по блідім вигляді і по висоті зросту.

Св. Йосиф Йораф, старий, глухий зізнає ввесь час з плачем, що підчас листопадових боїв мешкав при вул. Кінги. У свідка українська стежа зробила ревізію шукаючи за зброєю, але її не знайшла. Його сусіда інж. Напюрковського тяжко ранив якийсь український „сержант“. Каже, що підсудний подібний до того „сержанта“ з профілю.

Свідки Йосиф Рудницький та П. Івахів не станули і тому предсідник відчитав їх зізнання.

Св. Генрик Мончинський зізнає, що 14. листопада 1918. р. якийсь український капраль забрав його 17-літнього пасерба, якого опісля розстріляли на Підзамчу. Признає, що його пасерб брав участь в боях як „обронця“ Львова. Згаданий капраль був вищий від підсудного.

Тому, що кількох свідків не прийшло, предсідник відчитав протокол секції родини Механських і в год. 2.50 відложив розправу до середи до год. 9.-ої рано.

ПРАВНИЧА СТОРІНКА.

8 годин праці.

У добі, коли французький та американський робітничий світ бореться за шестигодинний день праці, варто познайомитись із законом, який не дозволяє працювати довше, як 8 годин на добу, а про який переважна більшість підприємств та приватних працедавців малощо знає, наражуючись на значні грошеві кари, а то й безоглядний арешт.

Сьогодні, підчас стихійного безробіття, цей закон дуже важливий. Державі йде про те, щоб дати працю якнайбільшій кількости робітників та не допустити до того, щоб тими робітниками, які вже мають працю, орати по десять, дванацять, а то й більше годин.

Закон каже виразно у першій своїй статті, що час праці всіх працівників (отже й умових), занятих на основі умови в промислі, гірництві, торговлі, комунікації та перевозі, як теж в інших заведеннях праці, хочби й необчислених на дохід, а ведених промислово, байдуже, чи будуть це приватні заведення, чи державні або самоврядні **не може без вчислення відпочинкових перерв переходити 8 годин на добу і не може переступати 48 годин на тиждень.**

Ця сама постанова торкається теж умових працівників. Те, що по державних урядах працюють урядовці по 7 годин денно (від 8—15), не значить, що для умових працівників істнує семигодинна норма праці. Слід тямити, що державних урядовців взагалі не обовязує ані розпорядок президента держави про умовини праці ані закон про час праці: їх усіх обовязує окрема службова прагматика.

За час праці слід уважати те число годин, підчас яких працівник є обовязаний силою умови залишатись у заведенні праці або поза ним до розпорядження керманича робіт. Коли нпр. пекарський помічник, який жде на спечення хліба, сидить у пекарні бездільно дві години, тоді не можна казати, що він за той час не працює та що цей час йому не враховується. Так само і з шофером, який розвезши товар, жде на новий вантаж, одначе не може покинути свого становища.

ЧАС ПРАЦІ У ПЕРЕВОЗОВОМУ ПРОМИСЛІ.

На основі 3. статті цього закону міністр суспільної опіки видав у порозумінні з міністром торговлі та промислу розпорядок, нормуючи інакше час праці осіб, які працюють у перевозовому промислі. Цей розпорядок торкається:

1) візників кінних вантажних возів, їхніх помічників та стаєнних послугачів;

2) керманичів вантажних самоходів та їхніх помічників;

3) керманичів автобусів їх помічників та кондукторів;

4) осіб, які виконують підчас перевозу опіку над вантажем та займаються товарами, вислкою та мають нагляд над людьми, що ті обовязки виконують.

Час праці для всіх тих працівників може бути продовжений до 10 годин на добу, але не може переступати 624 годин за 13 тижнів. Робітники, які безпосередньо відповідають за стан возів та самоходів і за вантажні звірята, можуть бути заняті ще крім того 3 години (разом 13), а ті, які є потрібні при праці, що попереджує виїзд або наступає по повороті самоходу (автобусу), можуть бути заняті дві години більше (разом 12).

Щоб могти провірити, чи час праці всіх тих осіб, які ми вичислили, не займає більше як 524 годинн за 13 тижнів, кожний працедавець (власник перевозового підприємства) обовязаний вести т. зв. контрольні книжечки, де слід записувати час виїзду і повороту робітника. Бодай раз на тиждень кожний робітник повинен підписати всі записки, які торкаються його праці. Книжку слід предложити на кожне візвання інспектора праці.

ВИНЯТКИ ВІД ЗАКОНУ

Є випадки, в яких час праці можна установляти інакше чи то на основі дозволу інспектора праці, чи то на основі тих винятків, які знає сам закон, чи то врешті з огляду на особливі обставини, які є залежні від пори року, атмосферичних змін тощо.

Сюди належить час праці осіб, які заняті при роботах, що попереджують продукцію (в пекарстві) або наступають по ній. Дотичить це всіляких хемічних фабрик, де працівники мають до діла з ріжними розчинами, а в яких можна для призначених до цієї роботи осіб продовжити час праці на одну годину.

Коли трапляються випадки, що стихійні події загрожують шкодою заведенню, коли треба виконати мерщій якусь роботу, бо може зіпсуватися матеріял — тоді працедавець може самовільно продовжити час праці навіть до 12 годин, одначе мусить негайно повідомити про такий випадок властивий уряд інспекції праці.

Окружний інспектор праці може на основі 8. статті закону дозволити на продовження часу праці у випадках, коли є для цього особливі й доказові причини. Усеж число тих надзвичайних годин не може бути більше, як 120 на рік, а 4 на добу. Коли хтось займає робітників більше як 8 годин, без окремого дозволу, тоді хоч би і платив за ті надзвичайні години, наражується на розмірно велику кару.

ПРАЦЯ ВНОЧІ, В НЕДІЛІ І СВЯТА.

В неділі і свята праця заборонена в тих заведеннях, які ми вичислили на початку нинішньої статті, при чому слід брати під увагу такі свята, вільні від праці на основі розпорядку Президента Держави з 15. листопада 1924 р.: Новий Рік (1. січня), Трьох Королів (6. січня), Третього Травня, Вознесення, Боже Тіло, Петра і Павла (29. червня), Успеніе Пречистої Діви (15. серпня), Всіх Святих (1. листопада), Непорочне Зачатіе Пречистої Діви (8. грудня), Різдво (25. грудня) і державне свято 11. листопада.

Тут слід розріжнити два інші проступки проти цього розпорядку. Один, за т. зв. поліційні години, коли взагалі заведення або крамниця відчинені і працює в ньому або сам власник або підприємець — тоді карає староство, як уряд загальної адміністрації. Колиж у такому заведенні займають у неділю або свято наємних робітників, тоді карає інспектор праці.

Праця в неділі та свята дозволена для виконання робіт конечних з огляду на суспільну ужиточність і щоденні потреби населення, особливо для вдержання водотягів, освітлення, чищення, комунікації, в аптиках, готелях, ресторанах, у купелевих заведеннях, у заведеннях для недужих, у театрах і на публичних виставах, а крім цього до 10. години передполуднем (не довше, як 3 години) в молочарнях та квітникарнях. Дозволена теж праця в неділі і свята в заведеннях, де є постійний рух та від 1. години вполудне в останню неділю перед Різдвом і Великоднем.

Праця вночі недозволена в тих заведеннях, де працюють на дві зміни, від години 22—4, в інших заведеннях, які працюють на одну зміну, від год. 21—5. Це не торкається заведень, які працюють із постійним рухом.

ВИНАГОРОДА ЗА НАДЗВИЧАЙНІ ГОДИНИ.

Праця у надчисельних годинах, якої не можна оминути внаслідок особливих випадків, тут вичислених, або яка дозволена Окружним Інспектором праці, має бути винагороджувана додатком найменше 25% до звичайної платні за 2 години понад законну норму. За надзвичайні години понад 2 години денно, як теж за надзвичайні години, які припадають на ніч або в неділі та свята, додаток має бути найменше 50% до звичайної винагороди.

За винагороду за всі години може працівник скаржити до суду (до Суду Праці там, де він є) і завжди справу виграє, коли докаже, що справді у надзвичайних годинах працював. Водночас інспектор праці може покарати несовісного працедавця на основі 59. статті права про проступки, яка каже, що хто умисне та легковажно обнижує робітникові платню, яка йому належиться, підлягає карі до 3.000 зол., або арешту до 3-ох місяців.

КАРНІ ПОСТАНОВИ.

Закон передбачує дуже строгі кари за проступки проти постанов закону про час праці. 18. стаття говорить виразно, що той, який переступить приписи закону або виданих на його основі розпорядків, буде караний за першим разом гривною від 200 до 1.000 зол. або арештом до 3-ох місяців, за другим разом безоглядно карою арешту від 2-ох тижнів до 3-ох місяців.

Карає за провини з цього закону районовий інспектор праці. Буває часто, що з огляду на важку господарську скруту та залежно від матеріяльного становища винуватця, інспектор праці накладає куди менші кари, починаючи від 50 зол., але хто невдоволений присудом інспектора праці звернеться до нього із внеском передати справу до окружного суду, тоді відділ карний того суду, розглянувши справу і ствердивши вину, дає кару найменше у висоті 200 зол., коли, очевидно, хтось провинився вперше.

Праця, що стає головною підставою добробуту Держави, мусить бути під її особливою опікою. Держава піклується працею та провірює її умовини. Тому істнує багато законів, які хоч і невигідні декому, проте безоглядно обовязують. Ніхто не може оправдуватися незнанням законів, а знання численних приписів про працю причиниться у великій мірі до гармонії між працедавцем і працівником, а тоді праця для одного та другого буде корисна.

Евген Ткачук.

—o—

Податки платні в жовтні ц. р.

В жовтні платні такі податки: 1) до 7-го **жовтня** — доходовий податок від службових платень, емеритур і винагород за наємну працю, виплачених службодавцем у вересні 1937. р.; 2) **до 15 жовтня** — зачет на промисловий податок від обороту на 1937 рік за III. чвертьріччя, що його мають вплатити платники, які **не ведуть** правильних торговельних книг (також упрощених), у висоті щонайменше 1/5 квоти податку, виміреного за минулий календарний рік (себто 1936 рік); **до 25. жовтня** — місячний зачет на промисловий податок від обороту за 1937 рік у висоті податку від обороту, що його осягнено **у вересні 1937. р.** Платять його торговельні підприємства I. і II. категорії і промислові I.—V. категорії, що ведуть правильні торговельні книги, акційні спілки, спілки з обмеженою відповідальністю, кооперативи й інші підприємства, що обовязані публично оголошувати звіти про свої операції; 4) **до 25. жовтня** — всі інші платники, що ведуть правильні торговельні (і упрощені) книги, мають вплатити зачет на промисловий податок від обороту у висоті податку від обороту, осягненого минулого (III.) чвертьріччя; 5) **крім цього платні в жовтні залеглости**, відложені або розложені на сплати з речинцем платности у цьому місяці, податки, на які платники дістали платничі накази з речинцем платности в жовтні.

—o—

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Муринська школа під рівником.

У Дар-ес-Салемі відбувся саме недавно ювилей найоригінальнішої школи у світі, що її вела молода жінка.

Родичі панни Елен Беквель були американцями, одначе вона сама виховалася в Англії. Як двацятьчотирилітня дівчина виїхала вона до Східної Африки. Спершу працювала вона по місійних школах, згодом коли набрала відповідної практики, відчинила у британській східній Африці свою власну школу і перевела в ній найбільше оригінальний експеримент наших часів.

ЧОРНІ УЧНІ.

Підчас своєї учительської практики прийшла вона до переконання, що муринські діти мають такі самі здібности, так само швидко виробляють собі орієнтацію та погляд на ріжні справи, що їх цікавлять. Словом, у вихованні і у школі нема ніякої ріжниці між білими дітьми і чорними. Чорні діти мають також ріжні замилування до ріжних професій і так самісько манить їх до себе перспектива вищих студій та карієри. Одначе неприхильне наставлення білої раси чи пак расове упередження відбирає дуже часто найздібнішим чорним учням змогу студіювати. Тому дуже часто можна стрінути навіть в Африці багато муринів незвичайно здібних, які дивують нас своєю інтелігенцією і які мають дуже примітивну освіту. Дуже малий відсоток муринів може покінчити вищі школи і вибрати собі відповідну, по своїй уподобі професію.

НЕДОВІРЯ РОДИЧІВ.

Коли молода вчителька завдяки свому подружжю могла придбати сякий-такий капітал, тоді вона рішилася основувати муринську школу й виховувати своїх учнів на підставі наймодерніших систем шкільного навчання і розвивати їх таланти. Вона справді заложила такий „Нігер-коледж", одначе зовсім несподівано мусіла поборювати важку, непеередбачену перешкоду. Тою перешкодою було недовіря родичів. По ріжних невдачних спробах мусіла міс Беквель вхопитися оригінального способу, щоб притягнути учнів до своєї школи, просто кажучи, мусіла їх собі купувати. Вона почала винаймати у ріжних сторонах для себе прислугу з молодих хлопців і дівчат і підступом обертати цю „прислугу" в учнів. Воно виглядало на гротеску, що ці „винаймлені слуги" мали приміщення в прегарному пенсіоні і діставали якнайкраще виховання і науку. Чорні „наймити" і чорні „наймички" були чи не найдорожчою прислугою на світі. Бо міс Беквель мусіла не тільки давати своїй прислузі повне, люксусове, як на муринські умовини, удержання, але мусіла ще теж і родичам платити умовлену суму за найми. І то точно кожного року, бо в іншому випадку родичі негайно погрожували, що відберуть своїх дітей зі „служби".

Наука у цій школі відбувалася як ми вже зазначили по найновіших методах і головну свою увагу скермовувала молода учителька в тому напрямі, щоб якнайбільше розвивати таланти поодиноких учнів. Вона мала змогу заобсервувати, що багато учнів має сильний нахил до музики і до інших професій, якими залюбки займаються европейці. Назагал мурини є наскрізь реалістами і тільки що до одної музики, то вони піддаються її романтиці. Найбільшим талантом серед учнів муринської школи визначався 17-літній хлопчисько, який був правдивим математичним генієм. Спершу в нижчих клясах ішло йому незвичайно важко, одначе згодом, коли опанував початки математики, найтяжчі та найскладніші математичні та альгебраїчні проблеми розвязував він як найлекшу іграшку. Після закінчення школи міс Беквель став він незвичайно здібним фізиком.

ПОЧУТТЯ РИТМУ.

Майже всі найкращі учні школи були добрими музиками. Музику мали вони, так сказати б, у крові. Також і дівчата відзначалися цією прикметою. Про їх незвичайне почуття ритму оповідає міс Беквель такий приклад: Вона заграла їм одного разу на домашніх органах кантату Баха свідомо у фальшивому ритмі. Учні відразу всі запротестували, хоч ніодин із них не чув ще ніколи ніякої музики Баха. Один із них, який прислухувався грі учительки, відспівав опісля цілий твір у властивому темпі, даючи таким чином доказ незвичайного почуття ритму, яке є одною із замітніших прикмет його раси. Не диво, що багато учнів муринської школи міс Беквель присвятилося після покінчення цієї школи вищим музичним студіям і стало згодом диригентами муринських орхестр в Европі та Америці.

Загальний білянс школи міс Беквель такий: Двох лікарів, один ботанік, три жінки — фільольоги, яких спеціяльністю є муринські мови, один фізик, один математик, двох правників — бо такі професії рішили собі вибрати учні муринської школи після її покінчення. На вибір професії учителька не впливала зовсім і вони вибрали собі своє будуче звання виключно на підставі власної доброї волі.

—o—

Найдорожчий фотоґраф у світі.

Можна зробити гроші на всьому, навіть на... фотографії. Хто не вірить, нехай спитається в Льондоні за прізвище Сесіля Бітона. Цей молодець має всього 30 років, а вже від десяти належить до найславніших фотоґрафів Англії та... Америки. За одну знимку він бере більш як наші мистці за правдивий портрет. Чи хто повірить? Так, він каже собі платити 50 фунтів, отже більш як 200 долярів за фотографію, ще й не кожного фотографує. Бітон не тільки фотограф, а рисівник, маляр, письменник, театральний архітект і балетовий режисер.

ПОЧАЛОСЯ У ШКОЛІ.

Та це ще не все. Величезні гроші, які він заробляє, він витрачає на подорожі по світі. Бере зі собою фотоґрафічний апарат і шкіцівник. Не апарат, а апаратик, бо знимки робить на звичайній фільмовій стяжці, щойно згодом їх побільшуючи. Як він це робить? — сам не знає. Ще як був у школі (не будьякій, а славній англійській в Ітон) дістав був від мами малий апаратик і вже тоді задивував усіх своїми знимками. У Кембрідж, де студіював природничі науки, вже мав славу фотографа. Як зажурився його батько почувши, що після університетських студій син хоче стати фотографом! Зате мама його розуміла і дозволила йому бавитися у фотографа в її сальоні.

АМЕРИКА Й ЕКСПЕРИМЕНТИ.

Після цього прийшла подорож до Америки. 20-літній Сесіль Бітон познайомився там із видавцем одного великого журналу мод. Від того часу він вибрав собі давно вимріяну професію. Передовсім проголосив він засаду, що фотографія може таксамо як портрет передавати риси характеру особи, яку відтворює. Для цього треба мати хист і треба робити знимки з усіх можливих кутів. Але робітня Бітона нагадує фільмову студію численними лямпами та прожекторами. Особа, що хоче мати знимку, ходить собі свобідно по кімнаті і попадає в ріжне освітлення. Після цього приходять знимки знизу і зверху — з драбини. Фотограф часто кладеться на підлогу з апаратом.

КРАСУНІ.

Так з кожного сеансу повстає 30 або 100 знимок, поки хоч одна з них не зловить основної характеристичної риси гостя. Жінки не можуть пудруватися або шмінкуватися по вподобі до такого сеансу — на це є окремі фахові ради мистця. Гарні жінки були першими клієнтками Бітона. Згодом приходили і погані. Виявилося, що навіть із поганих можна зробити прегарні студії. Пішла слава, що Бітон має збірку найкращих жінок у світі і це не було переборщене. За красунями прийшли члени королівських родин — королі, князі, мистці, письменники.

ЩИРІСТЬ І ПРОСТОТА.

Льондонський фотограф ставить тезу, що світ звертається знову до простоти, до щирости в моді. Давніше дами любили фантазійні зачіски і складні сукні, щоб закрити недостачі свого тіла, нині спорт і дбайливість за тіло дозволяють усім сміливо відкривати свої правдиві риси. Портрети сучасних жінок можуть бути вірні та виразні, бо їх зачіска та одяг не викривляють їх дійсного вигляду. Нема сумніву, що з другого боку сама техніка фотоґрафії введена Бітоном теж мала вплив на зміну типу жінок, які хотять виглядати „модно", „по новому". Тепер Бітон іде до Голівуду, де хоче доповнити свою збірку славними артистками, а може й змінити їх вигляд.

Фрайляйн Доктор.

Що знову? невже славна на ввесь світ Фрайляйн Доктор віджила чи може знову почала свою працю для німецької розвідки? Ні, справа зовсім простіша, хоч не менше сензаційна.

Перед городським судом у Берліні станула молода дівчина, низького росту, з ясним волоссям і з незвичайно скромним виглядом. Ніхто не міг здогадатися, що ця молода дівчина мала стільки відваги і сміливости, як згодом із судового процесу виявилося.

Підчас їзди поїздом із Дісельдорфу до Ебенфельду сміливо зачіпила якогось молодого мужчину, який їхав із нею у тім самім переділі.

— Викиньте негайно цю папіроску, бо я знаю, що ви хорі на легені. Ви продаєте в книгарні, де я купую свої медичні книжки.

Молодий мужчина розсміявся щиро:

— Цеж непорозуміння! Я не продаю книжок і не хорую на легені!

Таким чином почали вони вести розмову. Вона сказала, що покінчила в Мінхені медицину і хоче дістати конче в Берліні посаду. Він також їхав до Берліна, де мав обняти посаду. Згодом панна призналася, що має 40 тис. приданого і 10 тис. марок на авто, що їх дістала вона від своєї тітки. Молоді припали собі до вподоби і негайно заручилися.

По приїзді до Берліна Фрайляйн Доктор пішла до першого автомобілевого магазину і вибрала собі авто за 7.000 марок. Чек підписала як доктор Е. Ц. Це стало причиною її згуби. Кілька днів пізніше її арештували і суд засудив її за обман і незаконне вживання титулу доктора на три місяці і два тижні вязниці. Направду „пані доктор" була бонною від дітей і мала всього 20 марок на маєтку.

—o—

По дорозі на світову виставу в Парижі.

IV.*)

ЧЕРЕЗ ТИРОЛЬ І ШВАЙЦАРІЮ ДО ФРАНЦУСЬКОІ ГРАНИЦІ.

Відень як спогад — прекрасний. Відень як дійсність — — — ? Шукаю за висловом, що віддав би почуття, з яким покидаю столицю Австрії. Чи можна розвінчати її з давних „чеснот", що так манили колись і чарували? З роками привчається людина інакше розмежовувати світла й тіні, тимто строгіший критерій є у великій мірі проявом субєктивних змін.

Автім зустріч зі знайомими і розмови з ними впевнили мене, що й обєктивно Відень таки справді зубожів і змінився. Життєві невзгодини останніх років і потрясення політично-партійні виорали глибокий слід у психіці віденця, насторожили його супроти ближніх, скаламутили бадьорість, затьмарили безтурботну колись веселість.

З нефальшованими рештками цієї веселости зустрівся я віч-на-віч ще раз у славній ратушевій пивниці, в тій салі, де паперове листя винограду і світляні ліхтарні наслідують декорацію винарень Грінцінгу, де мельодійні звуки віденських пісень опянюють більше ніж перлисте вино. І не новий гіпермодерний „гохгавс" з його піднебесною каварнею і дансінгом, а той „старий Відень" з гармонією, піснями „зенгерів" і імпровізованим хором широкої публики, саме він нагадав мені насолоду, якої стільки було за студентських часів у Відні.

Три дні, ще й дощевих — це небагато навіть на добре відомий мені колись Відень. Не вдадини дому „Цум гольденен Дахерль", що його збудував колись князь Фридрих „з пустою кишенею" (в доказ, що кишеня його не така то пуста), винарня „Гетештубе", що йменами своїх достойних гостей (включно з Гетем) окрасила мур свого дому, каварня, де лунали пісні столичних тирольців, короткий прохід по місті, ось і все, що виповнило вечір.

Черговий день був цікавіший. Приніс він казкові краєвиди при дивно сприятливій погоді. Щоправда засніжені верхи могутніх гірських масивів, що збігали яскравою зеленю в долину, опоясану бистротечним Зальцахом з пінистими гривами бурштинової течії, немов нашим Прутом, привітали нас уже в Зальцбургу і тягнулись увесь час дороги, але ці верхи, закутані в опалеву мряку, не давали повного зуявлення високогірського альпейського краєвиду. Всю його безконечну красу і велич, що так фасцинує чужинців (у Зальцбургу на двірці чути було дуже багато англійської мови), розгорнув перед нами щойно перший від тижня дійсно погідний, сонішний день, яким обдарувала нас доля. І від Інсбруку не було майже пасажирів, що сиділиб байдужно в вагоні. Всі товпились біля вікон, бажаючи схопити очима рідкий архитвір природи.

Безмежно люблю гори. Дивлячись на них, усе чую приплив великого вдовілля. Чув його навіть тоді, коли на пів голодний проїзджав побіч гір Алтаю чи гір Манджурії, швендяючись по сибірських просторах.

Отож дивився я не відриваючи очей, як пишались тут Альпи своїм маєстатом. Обриси засніжених велитнів сягали ген-ген високо в небо, так, що нераз можна було розгубитись, де кінчаться верхи, а зачинаються пушисті хмаринки, що плавко бігали по синяві неба. Різьба гір мінялась заєдно, бо наш поїзд, що від Зальцбургу дістав електричну машину, а від Інсбруку ще й другу ззаду, мчав, немов навіжений і в вікнах чути було пронизливий свист вітру, з яким він ішов у перегони навіть тоді, коли вбігав у чорну челюсть тунелів. Мов у калейдоскопі вискакували щораз то нові оселі, стада коров чи білі плями збитих у клубок овець, а тут і там під самі вагони підбігав спокійніший від Зальцаху багатий водою Ін, залишаючи швидко в наших очах свій крутий профіль, що галюкою крутився далеко-далеко. І очі знов ховзались по землі та впявлювались з побожністю в обрій, де в яскравому сяйві сонця купав свої засніжені верхи гірський пас Карвендель. Одолонений красою мозок ставив в собі наївне питання, чому ці гори не називаються „цісарські", так, як ті, що їх ми вже минули, коли маєстат їх справді владичий.

Якось непомітно проїхали ми терен ліліпутного князівства Ліхтенштайн і його столицю Вадуц, та долішню течію Рену і зупинились довше в прикордонній стації Швайцарії Букс. Змінились мундури залізничої обслуги і митних урядовців та не змінилась ані мова ані характер краєвиду. Його краса дійшла до досконалости, коли поїзд мчався південним берегом 15-кільометрового Валенського озера. З другого його берега дивився на нас довгий на 12 км. ланцюг Курфірсту скельними, засніженими верхами, а по ту сторону вагонів видко було обриси гляркерських Альп. Зродилося бажання залишитись довше в Швайцарії, якої досі ніколи не бачив, ба навіть бажання (не без впливу товариства в вагоні) змінити маршруту і замість на Базилею їхати з Ціріху на Льозанну і Женеву. З цією постановою їхав я дальше. В міжчасі гори зменшились, горизонт для очей побіг на всі сторони щораз дальше в глибінь. І знову розгорнулось величезне плесо озера, цим разом ціріхського. Їхали ми так само його південним берегом довгим на 40 км. На протилежному березі, ген далеко (·к. 4 км.) розсівся ряд осель, між ними перший Раперсвіль, колишня святоща поляків. Невисокі останки Альп на обрію нагадували ще пережиті щойно враження в країні гір. По гладкій мов шкляна плита поверхні озера совгались легкі човни, а час до часу появлявся профіль пароходу. Минали ми численні купальні і веслярні і врешті найшлись у Ціріху.

Рішучим кроком вийшов я разом з багажом, дарма, що в мене тільки проїздна віза, а з нею не можна зупинятись ні в одному готелю. Але рішив я змінити маршруту, а до того треба було дозволу.

Зі зміною нічого не вийшло. Треба було викупити повністю зовсім новий білет, а незужитий старий — мовляв — реклямувати в „Ваґон Лі Кука" у Львові. Запевнювали, що так само буде й у Франції. Годі! До чергового поїзду в напрямі Базилеї залишилось коло 3 годині. Віддав я багаж у переховальню, а сам пішов оглядати місто. Я знав уже, що повинен головно побачити „Гросмінстер" романського стилю з 12. ст. з двома на 75 м. високими вежами, готицький Фраумінстер з 13. століття, барокову Санкт Петерскірхе, ратуш з пізнього ренесансу, барокові і ренесансові „Цунфтгойзер" (доми ріжних цехів). Може вдасться — думав — добитись навіть до університету і глянути згори на цілу цюріхську панораму. Інших замітних обєктів заздалегідь зрікся.

Залізничою вулицею, широкою, головною торговельною вулицею Ціріху, що біжить аж до озера, пішов я швидко, розглядаючи прихапцем багаті виставові вікна. На терасі над озером спинився, роскошуючись видом. Саме рушив у дорогу пароплав Веденсвіль, повний прогульковців. Хотілось і мені доскочити до них, та часу було занадто мало.

Намічену програму (крім університету) виконав у цілости. Сумно було у протестантському Гросмінстері, де крім лавок нічого немає. (Волю католицькі святині!). Нефальшованим середновіччям дивився на мене ряди цехових вузеньких камяниць, що розсілись обабіч ріки Ліммат, яка випливає з озера і в якій десь дальше губить свої води Сіль, друга ріка Ціріху. Вражав своєю скромністю памятник Ульріха Цвінґлі, колишнього пароха Ціріху, великого релігійного реформатора і політичного духового провідника тодішнього уряду, антаґоніста Лютра. Памятник малозамітний, дарма що з іменем Цвінґлі звязане майже все релігійне життя північної Швайцарії.

За кілька годин я в Базилеї. Добився дозволу переночувати в готелі (хоч віза тільки для переїзду) і завдяки тому оглянув трохи ввечір і вранці це цікаве місто. Як у Ціріху, так і тут середновіччя залишило багато памятників у романських, готицьких, а ще більше в барокових будівлях. Розмальований образами старинний ратуш може згіршити правовірного католика висміванням католицького духовенства. Просторий Мінстер усередині цікавіший від цюріхського Гросмінстеру. Його нутро вже не таке суворе у своїй простоті. З тераси за Мінстером оглянув я ще широку стяжку Рену, що ділить Базилею на 2 частини та пливе тут гарним луком.

З сумом залишав я швайцарську землю. В голові шибало чимало думок, з них одна (не знаю звідкіля взялась!) про невдачний проект швайцеризації Галичини та про те, як би вона виглядала, колиб ця концепція була найшла послух у творців повоєнної Европи.

В. Несторович.

—o—

*) Через великий навал актуального матеріялу перервали ми друк циклю вражінь з дороги В. Несторовича. Тепер продовжуємо. Попередні I, II. і III. гл. Діло ч. 203, 204 і 205.

НОВИНКИ.

— Акад. Хор „Бандурист" повідомляє своїх членів, що перша проба ц. р. відбудеться в суботу 9. жовтня в год. 7.30 веч. в малій салі Лисенка. Присутність усіх членів обовязкова. Зголошення та вписи нових членів приймаємо в середи та суботи перед кожною пробою. За Виділ: **Осип Штайн.** 1797

— В Українськім Лікарськім Товаристві чергові сходини членів у пятницю 8. жовтня в год. 7. ввечір. На сходинах: читатимуть реферат 1) д-ра Мирослава Поповича п. н. „Психіка пацієнта, етика в медицині і ми лікарі українці"; 2) д-р Галя Носковська виголосить: „Враження з Міжнародного Протиалькогольного Зїзду у Варшаві". 1798

— Засідання Фільольогічної Секції Наукового Товариства ім. Шевченка відбудеться в суботу 9. жовтня ц. р. в год. 18. у салі бібліотеки. На денному порядку реферат д-ра І. Свєнціцького: „Побутові первні у згадках літописів про смерть і похорони князів X—XII. в.".

— Сходини Секції Хеміків при Українськім Технічнім Товаристві у Львові відбудуться в суботу 9. жовтня в год. 7. (19) вечора. Інж. Локшиньський прочитає реферат на тему: „Виріб цукру". По рефераті дискусія.

— Сходини книговодів, членів СУПРУГА у Львові, відбудуться в четвер 7. жовтня ц. р. в год. 7. вечір у домівці СУПРУГА, вул. Коперника ч. 26, з такою програмою: 1) Обговорення урядового проекту закону про дипльомованих книговодів; 2) Справа участи в конгресі книговодів у Катовицях. — **Виділ Секції Книговодів при СУПРУГА у Львові.**

— Вийшли на волю. Зі слідчої вязниці у Стрию вийшло на волю 11 молодих українців, арештованих ще зимою ц. р. в Журавенщині. Між ними є п. Кавка, начальник складу С. К. у Журавні, п. Олена Скорик та п. Меланія Коцько. Вийшов на волю теж п. Степан Федак. — Рівенська прокуратура звільнила з превенційного арешту Миколу Негребецького, Панька Дибака, Льва Горбачевського, Сергія Іллюка, Павла Шадурського і Теодора Повар-Терещука, арештованих під замітом приналежности до ОУН.

— Нові поштові агенції. В Батятичах, повіт Камінка Струмилова, наладнають з днем 6-го ц. м. поштово-телекомунікаційну агенцію під назвою „Батятичі". — В Розвадові, жидачівського повіту, наладнають з днем 6-го ц. м. поштово-телекомунікаційну агенцію під назвою „Розвадів над Дністром".

— Чи не дивогляд? Дістаємо такий комунікат" із Самбора: **„Małoruski Głos Karpacki"**, obejmujący wszystkich małoruskich mieszkańców Karpat i Podkarpacia w Polsce, a to: **„Bojków", Huculów" i „Łemków"**, — jako dwutygodnik, wychodzić będzie wkrótce w Samborze! „Głos" redagowany będzie w używanym dotychczas powszechnie przez te plemiona języku **małoruskim,** — a stać będzie na platformie współpracy gospodarczej i państwowej z Polakami wedle zasady: im silniejsze państwo, tym większy dobrobyt jego obywateli. Szczegóły poda pierwszy numer programowy! Sambor 1. 10 1937. — Tymczasowy Komitet Organizacyjny. (Два підписи нечиткі).

— Новий президент Станиславова. На засіданні міської ради Станиславова дотеперішнього віцепрезидента м-ра Францішка Котлярчука вибрали одноголосно президентом міста Станиславова.

— Звільнюють людовців із вязниць. Зі судових арештів у Перемишлі звільнили кільканацятьох членів Стронніцтва Людового, арештованих у звязку з відомим селянським страйком та подіями в західних повітах. У вязниці залишилися ще провідники Стронніцтва: б. посол Грушка, м-р Віктор Єдлінський, Шрам і Дротойовський та приблизно 30 селян.

— Львівська хроніка. В тартаці при вул. Городецькій 115 повісився в магазині 27-літній паркетяр Михайло Івахів. Негайний рятунок був безуспішний. Причиною самогубства був нервний розстрій. — Марія Кльошко (Мартина 37) пішла до камяниці при вул. Зборівській ч. 1 і з ганку II. пов. скочила на брук подвіря. Важко поранену відвезли до лічниці. — Марія Перетяткевич (Окружна 72) повідомила поліцію, що при вул. Листопада якийсь невідомий злочинець вирвав їй із рук торбинку та втік. — Мих. Коваль наїхав на Богданівці однокінкою на 6-літню дитину і легко потовк її. — Поліція арештувала Аделю Мушинську за те, що підкинула двоє дітей у брамі реальности при вул. Хорунщини 22.

— ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

Міністер Понятовський
на зїзді волинської „Млодей Всі".

Міністер Понятовський узяв участь у зїзді волинського союзу „Млодей Всі". В організації цій переважають українці. Організацію вважають радикальною.

Премієр і віцепремієр у президента.

Президент держави приняв у присутности марш. Сьміглого-Ридза премієра ген. Складковського і віцепремієра Квятковського, які зложили звіт з теперішніх праць уряду.

Бій під Шангаєм.

Завзятий бій під Шангаєм іде дальше. Японці твердять, що вони посуваються на захід від Льотієну і зблизились на кілька миль до Кіашіну, одної з важніших позицій 2. китайської оборонної лінії. Коло Гапей ідуть кроваві бої день і ніч. Японська фльота безнастанно бомбардує Паотун. Японці посунулися пересічно на пів кільометра на фронті широкому на 14 км. і тепер намагаються окружити крило китайських військ.

ПОЛЬСЬКО-НІМЕЦЬКИЙ ДОГОВІР.

Нині підписали у Варшаві польсько-німецький договір у справі залізничого транзиту між Німеччиною та Східною Прусією у 1938. р.

НЕ НАЙШЛИ ПІДВОДНОГО СУДНА.

Як подає Райтер, погоня за таємним підводним судном, яке вистрілило торпеду до британського контрторпедовця „Базиліск", не дали ніяких вислідів.

ЯПОНЦІ ЗАНЯЛИ З КИТАЙСЬКІ ОСТРОВИ.

Японські воєнні кораблі висадили кількасот вояків на 3 малі острови коло Макао (у південному Китаю).

НОВИЙ ПОСОЛ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ У МОСКВІ.

Чехословацького посла з Москви Богдана Павлю відкликали до цетралі на становище віцеміністра. На його місце прийшов б. посол у Відні д-р Фірлінгер.

НЕПОРОЗУМІННЯ В НАНКІНСЬКОМУ УРЯДІ.

У китайському уряді дійшло до поважних непорозумінь. Один з червоних ґенералів, Чуте, поставив внесок, щоб усі міністри жертвували всі свої банкові депозити на національну оборону; Чанкайшек спротивився. Стануло на тому, що уряд дасть національну оборону 600 міліонів станів.

— Полярна зоря у... Вильні. Населення Вильна і Виленщини мало змогу вже двічі в останніх днях оглядати зяву полярної зорі. В суботу 2. жовтня багряна барва зорі була трохи темніша ніж при першій зяві. Зява тревала кільканацять хвилин.

— Далі цвитуть вишні, бози і каштани. З ріжних сторін краю повідомляють, що дерева і кущі обсипані цього року квітом вдруге. Не дивлячись на холодні ночі, квіт держиться та серед осени співає рожево-білі гимни весні.

— Астрономічна обсерваторія в Хирові. Оо. Єзуїти в Хирові будують велику астрономічну обсерваторію для навчальних цілей.

— Окремі лавки для жидів. У варшавській політехніці та головній школі сільського господарства призначено окремі лавки для членів загальних студентських товариств: польського і жидівського; студенти, які не належать до ні одного з цих двох організацій, можуть сидіти в інших лавках. Такий самий припис введуть мабуть в усіх високих школах.

— Убивство залізничого емерита. В Тухлі біля Сколього напав на емер. залізничого асесора Маріяна Вебера 30-літній Павло Яців, син тамошнього солтиса. Яців засівся на Вебера недалеко його вілі і коли Вебер наблизився, вдарив його кілька разів колом по голові, так що заломив підставу черепу. Побачивши людей, що надходили, вбивник утік. Раненому подали першу поміч і відвезли відтак до Львова, де Вебер помер. Причиною була пімста, бо Вебер викинув Яцева зі сторожівки своєї вілі за несовісне виконування обовязків. У листопаді мала відбутися розправа проти небіжчика за фін. надуживання в коол. Малопольскої Стражи Обивательскої і Польского Товариства опіки над могилами поляглих.

— Небіжчик платить довг. У Варшаві трапилася недавно подія, про яку варшавські часописи пишуть, як про автентичний факт. До одного відомого цукорника прийшла якась старша жінка в жалобі і просила його на довірочну розмову. Відтак заявила цукорникові, що вона є жінкою Болеслава С., який саме недавно помер і як столяр виконував у цукорника перед кількома роками ріжні роботи. Перед смертю столяр признався жінці, що вкрав одного разу в цукорні 600 зол. Вмираючи, просив жінку, щоб пішла до цукорника, виявила йому цілу справу, віддала 600 зол. і закопала посвідку в могилі. Вдова просила цукорника, щоб він розложив їй цю суму на рати, бо чоловік не лишив їй ніяких грошей, тільки маленьку каменичку на передмісті. Цукорник був людиною вирозумілою і швидко погодився із вдовою. Посвідка була такого змісту: „Від бл. п. Б. С. дістав я зпоза могили 200 зол. Решту довгу дарую. Хай земля буде йому пером". Цю посвідку вдова закопала у землю.

— Краєва хроніка. На залізничому шляху Львів—Рава Руська, поміж перестанками Вербиця-Зарудці, кинувся вчора під тяговий потяг 28-літній Михайло Мартин із Куликова. Колеса розрізали самогубника на двоє і поволікли одну частину тіла далеко поза місце випадку. Слідство устійнило, що причиною самогубства були семейні непорозуміння. — В селі Борова, пов. Любачів виконав хтось серед таємничих обставин душегубства на 55-літній Еві Овчак і 27-літньому Василеві Лахові. Поліція шукає душегубців. — В Сурохові пов. Ярослав, один із братів Капланів пробив серед суперечки ножем Дмитра Лобуза, якого в тяжкому стані перевезли до шпиталю. — Іван Кучер, 32-літній господар в с. Марківцях, пов. Товмач, кинув свою семилітню дочку Анну до глибокої криниці, після чого сам скочив туди з наміром самогубства. Обоє їх врятували, при чому душегубця і самогубця в одній особі відставила поліція до диспозиції прокуратора. Тло вчинку досі не вияснене.

— Нещасливі випадки. Вісь циркулятора у млині в Тудорові (Копичинеччина) пірвала 15-літнього Осипа Чарнецького з Майдану, який за кілька хвилин помер від ран. — У бараках фільварку в Кобиловолоках (Теребовельщина) зачадилося на смерть двоє малих дітей, яких родичі, форналі, лишили самих, ідучи на роботу. — У львівському ресторані Телічкової (вул. Академічна) задавився яблоком кухарський помічник Іван Кунінц, який по кількох хвилинах помер.

— Ріжні вістки. 4-го ц. м. це міжнародній день охорони звірят; він зорганізований за почином англійки Марґерети Форд. — Завдяки заходам союзу журналістів при Лізі Націй валенсійський уряд помилував 4 еспанських журналістів, що належали до повстанців і яких засудили на смерть. — Статистика Ленінграду стверджує за перших 8 місяців цього року 65.627 народин. — На судовій салі в польському місті Ліда вмер несподівано на удар серця обвинувачений Запанський у хвилині, коли предсідник суду звільнив його. — В індійському місті Рангуна грім ударив у збірник з нафтою фірми Бурма-Ойль; згоріло яких міліон гальонів. — У варшавській опері виставлять небавком балет, який уложила колишня румунська королева, письменниця Кармен Сильва. — Відомий англійський філянтроп Нефефільд жертвував 50.000 фунт. шт. на дитячий шпиталь у Льондоні. — У Парижі відкривають „Міжнародній медично-соціольоґічний інститут", що обєднає всіх лікарів прихильників миру.

— Змінений правильник нагороди Нобля. Наслідком инциденту з нагородою Нобля признаною фон Осєцкому, змінили тепер правильник цієї нагороди. Новий правильник каже, що коли лавреат у звичайних умовинах не зголоситься по нагороду, яка припадає для нього — до 1. жовтня чергового від признання нагоро

ди року, то цю суму зачислюють до капіталу нагороди. Що торкається розділу премій,, то німецьких громадян не виключають від нагород, не зважаючи на заборону нім. уряду прийняти нагороди. Новий правильник передбачує інше призначення грошей, якщо німецькому лавреатові не дадуть змоги приняти премію. Новий правильник не дозволяє теж, щоб членами комітету, що присуджує премії, були міністри. Члени комітету, яких покличуть на міністрів, мусять зректися свого членства.

— **Повені в Семигороді.** В Семигороді, з причини довготривалих зливних дощів повиливали гірські річки і потоки та спричинили чималі шкоди. У громаді Дамук завалилося 30 домів, що їх підмулила вода. Три особи притім згинуло.

— **Намагоне самовбивство славної танцюристки.** Закордонні часописи повідомляють, що славна танцюристка Ольга Десмонд намагалася покінчити самогубством. Причиною самовбивства було важке матеріяльне положення й нужда. Жінка, яка колись діставала велитенські гроші за свої виступи, залишилась без ніяких засобів до життя. Ольга Десмонд появилась на сцені після перших успіхів Ізидори Дункан. Вона теж була „босоніжкою“, одначе виступале нага. Перші виступи в берлінськім Вінтергартені покінчилися величезним скандалом. Після того почався тріюмфальний похід танцюристки по столицях Европи: Парижі, Льондоні, Відні, Петербурзі. В 1910 р. діставала вона 1.000 зол. рублів за виступ. Одначе війна та інфляція знищили ціле її майно і вона веле майже голодове життя.

— **Гонконові загрожує тиф.** Населення міста Гонкону (британська кольонія в Китаю) дуже занепокоєне, бо — як повідомляють метеорольогічні стації — до Гонкону дуже скоро зближується сильний танфун, який перейде над містом коло 1. год.

— **Жахливий терор у Совітах.** Совітська преса повідомляє про дальші масові смертні присуди та екзекуції за саботажі в рільництві, а саме псуття і заражування збіжжа та лихе маґазинування. В Тихорецьку в озівсько-чорноморському краю засуджено на розстріл 5 урядовців державних бюр постачання збіжжа (заготзерно). За те саме розстріляно в пермському заготзерні 5 осіб, у Петровську (північний Кавказ) 6, у Кременчузі 4, в Івановську 2. Взагалі за лихе маґазинування збіжжа засуджено на смерть 22 особи. Крім того розстріляно 16 осіб за нищення збіжжа в районах чернишевському, колюшкиневському, мілерівському і башківському.

— **Теща на ланцюгу між безрогами.** В румунському місті Бузев зробили незвичайне відкриття. У хліві механіка Мігая знайшли серед свиней привязану на ланцюгу стару жінку, винужділу й у стані повного здичіння. Нещасна, що почала вже трати мову, жила так цілими роками. Показалося, що була це теща механік Мігаля, який пімстився так на ній з причини безупинних невзгодин.

— **До кіна ходять переважно жінки.** Із статистики, переведеної в Німеччині, виходить, що 70 прц. кінової публики дають жінки. Із 360 міліонів білетів, проданих останнього року 250 міліонів припадає на жіноцтво. В самому Берліні на 70 міліонів видців 50 міл. було жіночого полу.

— **Летунська катастрофа.** Італійський гидроплян при осіданні у Спеції зачепив одним крилом об дах і впав на ґрупу моряків, з яких сім згинуло на місці. Пільот тяжко ранений, обсерватор погиб.

—o—

По широкому світі.

Бельґійський премієр Ван Зелянд мабуть виїде на одномісячну відпустку до Італії.

Еквадор вислав протест до Перу, якого літаки перелетіли понад еквадорською територією.

Югославянський уряд перейшов реконструкцію; увійшло до нього 6 нових міністрів.

Туреччина утворить небаром міністерство летунства і візьметься енерґійно до розбудови своїх повітряних сил, які до кінця 1939. р. матимуть 1.000 скорих апаратів наймодернішої конструкції.

У Мексику частина послів домагається, щоб Мексик виступив з Ліґи Націй тому, що вона не дала підтримки валенсійському урядові

У британських фінансових колах заперечують поголоску, немов би Англія обіцяла Італії позичку, якщо італ. добровольці покинуть Еспанію

Зі судової салі.

СТУД. ЯРОСЛАВА ГОРБОВОГО ЗАСУДИЛИ НА 7 ЛІТ ВЯЗНИЦІ.

Дня 4. червня ц. р. вібулася перед лавою присяглих в окружнім суді у Стрию карна розправа проти Ярослава Горбового, студ. техніки з Долини. Акт обвинувачення закидував підсудному державну зраду і кольпортажу летючок ОУН. Акт обвинувачення був опертий на конфіденціональних відомостях. До розправи прокуратура покликала була як свідків самих функціонарів державної поліції. Лава присяглих тоді увільнила підсудного. Одначе трибунал завісив той вердикт і розписав нову розправу.

Дня 30. вересня ц. р. відбулася вдруге **розправа проти Я. Горбового, на якій засудили його на 7 літ вязниці.** Ходу розправи не можемо подати до публичного відома, бо ціле доказове поступовання відбулося при зачинених дверях.

У склад лави присяглих входило цим разом 11 поляків і 1 жид. Трибунал складався зі суддів: Веховського як предсідника і Рибіцького та Видри як вотантів. Прокуратуру заступав прок. Ясенський. Боронили на обох розправах д-р А. Гарасимів і д-р В. Горбовий.

ЗА ОБРАЗУ ПОЛЬСЬКОГО НАРОДУ.

Перед судом присяглих у Бережанах відбулася розправа 21. ц. м. проти **Дмитра Василюка** з Чагарова і **Гната Сабатовича** з Журавна пов. Рогатин за провину зі ст. 153, 154 і 263 к. к. (за зневагу польського народу, польської держави і знищення державного гербу). Трибунал засудив на основі вердикту суддів присяглих **Дмитра Василюка на 2 роки і 3 місяці вязниці, Гната Сабатовича на 1 р. вязниці** з зачисленням слідчого арешту. Підс. Сабатовича боронив **адв. д-р Михайло Західний.** Василюка оборонець з уряду м-р Ріґер.

—o—

З листів до Редакції.

Прошу ввічливо не відмовити мені помістити отсю заяву:

В 37. ч. „Громадського Голосу“ з 25. вересня ц. р. появилася така нотатка: „Цікавий Зїзд. Недавно відбувся у Тернополі спільний зїзд представників „Лугів“ і „Стшельців“. Постановлено провадити тіснішу співпрацю“.

Взиваю авторів і редакцію „Громадського Голосу“ подати докладно місце й час такого зїзду чи сходин, бо в противному разі буду вважати подану вістку за злочинну клевету та провокацію.

Прошу приняти вислови правдивої пошани

Микола Малицький,
голова „Повітового Лугу“ в Тернополі.

—o—

З кіна.

Кіно „Апольо“: „Народини Зірки“.

Як звичайно американська дівчина стає славною кіновою зіркою, про це ми знаємо віддавна з ріжних фільм. Цим разом бачимо таку карієру у трохи оригінальнішій комбінацій. Великий артист відкриває талант у звичайній бідній дівчині, робить із неї фільмову зірку першої кляси, закоханий у ній нестямно жениться з нею, а разом із тим тратить свій талант через нахил до алькоголю. Цей нахил зростає в нього до недуги, коли він бачить, що зазнає невдачу за невдачею і стає тільки дочіпкою до жінки. А проте жінка любить його не менше, як колись і готова навіть пожертвувати цілою своєю карієрою, щоб дати йому змогу дальшої праці. Вся фільма кольорова і дає кілька гарних краєвидів. Фредерік Марч, що вперше виступає з Джейнетою Ґейнор має моменти патетичної сили. Ґейнор повна чару у своїй просторі

Кіно „Химера“: „7 поличників і 7 цілунків“.

Ми зазнали дуже милого розчарування, оглянувши цю фільму із доволі банальним заголовком. Досі бачили ми чимало австрійських, легких комедій, а оце чисто німецька комедія „Уфи“, якої вся дія йде в Льондоні. Незвичайно зручно та дотепно складений сюжет повязаний безліччю комічних ситуацій творить дуже приємну цілість та дає публиці нагоду реготатись на все горло. Пару героїв творять відомі тузи німецької „Уфи“: Ліліяна Гарвей та Віллі Фріч. Фільма має великий успіх і мабуть нескоро зійде з екрану, бо справді на ціле небо перевищає деякі перереклямовані фільмові комедії з Голівуду. (ет.)

—o—

† Посмертні згадки.

СОФІЯ ЛЕВИЦЬКА.

Офінор повідомляє з Парижа про смерть відомої української малярки, Софії Левицької, сестри українського діяча та письменника Модеста Левицького. Покійна, яка тішилась великим признанням у мистецьких колах Парижа, виїхала на еміґрацію ще перед війною, але проте не тратила звязку з українцями. На численних міжнародніх виставах, де вона брала участь записувалась завжди українкою і любила добирати найбільше українські сюжети. Вона була головно портретисткою, але не цуралась і графічних та ілюстраційних праць; її образки до французького перекладу „Вечорів на хуторі“ є шедевром української побутової стилізації. Вихована в гуманітарній школі кінця минулого віку, С. Левицька втримала ці ідеали непорушними до кінця життя і всі, що мали нагоду її пізнати, згадують з приємністю її лагідність та чулість до чужої біди. По ній залишилась велика мистецька спадщина, в якій є кілька портретів визначніших українських діячів. В. Ій П!

—o—

Нові книжки і журнали.

КНИЖКИ:

Ганс Ф. К. Ґінтер: ЛИЦАР, СМЕРТЬ І ЧОРТ. Геройська мисль. Вступ та переклад із IV. німецького видання Ростислава Єндика. В-во „Прометей“. Львів, 1937, стор. 166.

ЖУРНАЛИ:

ВІСТНИК, місячник літератури, мистецтва, науки та громадського життя. Том IV., жовтень 1937. Зміст: Евген Маланюк: Гомін гір. — Юрій Клен: Крізь праосінь. — Сергій Кушніренко: Оклик. — Бернард Шов: Свята Іванна. — Д-р Філярет Колесса: Поезії І. Франка складені за ритмічними взірцями українських народніх пісень. — Всеволод Заморський: Як живуть, організуються і працюють американські українці? — Мирослав Гопа: Слово живе і мертве. — Дм. Донцов: Авіронове насіння. — О. В.: Мертвецький Великдень. — Гнат Вовчур: Про тутешніх. — Г. Р.: Індуські чуда. — М. Л.: З пресового фільму. — Бібліографія.

ДАЛЕКО-СХІДНІЙ НАЦІОНАЛІСТ. Неперіодичний орган української далекосхідної Січі.

РІДНА ШКОЛА, ілюстрований часопис для всіх Львів, 15. вересня 1937. Ч. 8. Зміст: Програми навчання в ліцеях. — Олена Цеґельська: Хабар (фейлетон). — Допомога українському студентству (відозва). — Журнал „Рідна Школа“. — Як писати протоколи засідань Старшини Кружка Р. Ш. — Іван Буда: Сербські учителі в борні за свободу. — М-р М. Хомінський: Рідношкільна праця в Камінеччині. — Домашнє навчання. — Заборона свята матері. — Українська школа у Відні.— † Антін Клим; Андрій Зелений.— Ріжні вісти. — Додаток: д-р Осип Філис: Школа та поширення гасел гігієни серед громадянства.

ТЕХНІЧНІ ВІСТИ, орган Українського Технічного Товариства. Р. XIII., вересень 1937. ч. 7. Зміст: Господарське плянування. — Ів. Копур: Організація книговодства. — А. Фіголь: За ощадність. — Інж. П. Франко: Казеїн. — Технічно-господарський огляд. — Бібліографія.

СІВАЧ, місячник присвячений проповіди і катехизі. Рік II, жовтень 1937. ч. 10. Зміст: о. П. Мриглод: Проповідь на Нед. XV після Зісл. св. Д. — о. М. Угорчак: Проповідь на Нед. XVI. п. Зісл. св. Д. — о. Вол. Рабій: Пропов. на Нед. XVII. п. Зісл. св. Д. — о. А. Галандюк: Про високе завдання учителя релігії (док.). — о. П. Да.: Катехизи для II. кл. всел. шкіл (на жовтень). — о. Василь Попадюк: Вступна реколекційна наука. — о. І. Цимбала: Слово над домовиною бл. п. о. Гр. Пляжиди. — Перша станова наука — для мужчин. — Рецензії.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

Середа 6. Х. год. 8. веч. „Легенда"

Четвер 7. Х. год. 8. веч. „Легенда".

Пятниця 8. Х. год. 8. веч. „Легенда".

Театр Ріжнородностей:

Середа 6. Х. год. 8. веч. „Небесні залицяльники".

Четвер 7. Х. год. 8. веч. „Небесні залицяльники".

Пятниця 8. Х. год. 8. веч „Небесні залицяльники".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

ЖИДАЧІВ:
6. Х. Шаріка.
7. Х. Ніч під Івана Купала.
8. Х. Орленя.
9. Х. Довбуш.

ХОДОРІВ:
10. Х. Довбуш.

РОГАТИН:
11. Х. Шаріка.
12. Х. Ніч під Івана Купала.
13. Х. Орленя.
14. Х. Довбуш.

Концертове Бюро Тірка:

Пятниця 8. жовтня: Концерт Чапліцького й Л. Галими, саля Польського Музичного Т-ва.

Цирк Станєвських при вул. Полчинській:

Світові атракції, початок год. 8.30 веч., вівтірки, середи, суботи, неділі по дві вистави: год. 4.30 попол. і 8.30 веч.

КІНА.

АПОЛЬО: „Народини зорі" (Гейнор, Мерч, Менжу).

АТЛЯНТИК: „У сітях розвідки".

ВАНДА: „Співець кохання", „Сеньоріта в масці".

ГРАЖИНА: „Пан директор шаліє".

ЕВРОПА: „Атака досвіта".

КАСІНО: „Благословлена Земля" з Павлом Муні.

КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Доленги-Мостовича.

МАРУСЕНЬКА: „Приречення".

МЕТРО: „Мазур" з Полею Неґрі.

МІРАЖ: „Маєрлінг".

МУЗА: „Діти вулиці" із Бартольомю.

ПАКС: „Після її матері" з Мертою Еґерт.

ПАЛЯС: „7-ме небо"

РІЯЛЬТО: „Посвята".

РАЙ: „Чорний янгол", в гол. ролях: Мерл, Оберон Маршаль.

СВІТ: „Володарка вогню" і „Чу-Чін-Чав".

СТИЛЕВЕ: „Панна Петрусь" і ревія „Весела подорож".

ТОН: „Одна на мільон" із Сонею Геніє.

УТІХА: „Замок тайн", ревія „Сьогодні весілля".

ХИМЕРА: „Сім поличників, сім цілунків".

ФОТОПЛЯСТІКОН:

(пл. Марійська 5).

„Спогади із світової війни на французькім фронті".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 6. жовтня 1937.

6.15—8.00 Ранішня авд., 11.15 Для шкіл: спів: З пригод лісових людей, гутірка для мол. дітей, Пісеньки, 11.40 Куленкампф і Касадо грають ся, гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Музика в гр. пл., Полудн. денник, Пісні до слів Конопніцької, у супр. форт., 13.45 Газета в українській мові, 14.55 Біржа, 15.00 Ольбрахтові лицарі, 15.10 Монюшко: Увертюра до „Гражини", 15.20 Біжучі вістки, 15.30 Госп. вістки, 15.45 Над альбомом почт. марок, 16.00 Куток мови, гутірка для старших дітей, 16.15 Сальон. орх., 16.50 Гутірка, 17.00 Повстання на Брацлавщині та Несвіжі, 17.15 Італ. арії та пісні у супр. форт., 17.50 Хвилина бюра студій. 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 Хор донських козаків, 18.20 Концерт сучасної рос. музики, 18.30, 18.55 Програма на завтра, 18.35 Для села: Хліб. вістки, Як хлібороб може вчитися поза школою. 19.00 „Суперниці" фрагм. із пов. Голійчинської „Райська яблінка", 19.20 Пісні фр. Швайцарії, муж. хор, 19.35 Роля науки у сучасній культурі, 19.50, 20.55 Гутірка, 20.00 В осінньому настрої, орх.; у перерві Куток гумору, лужицькі казки, 20.45 Веч. денник, 21.00 Шопенівський концерт, форт., 21.45 Поет. чвертьгодина: „Байки" А. Міцкевича, 22.00 Орх. концерт, 22.50 Ост. вістки, 22.00 Студію молодих: „Поезії"; Підгалянська легенда, весела поезія.

Четвер, 7. жовтня 1937.

6.15—8.00 Ранішня авд., 11.15 Муз. поранок для шкіл. 11.40 Гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. авд., 13.45 Комунікат льв. Хл. Палати, 13.50 Легка музика з пл., 14.55 Львівська біржа, 15.00 „Ольбрахтові лицарі"; музика з пл., 15.25 Біжучі вістки з міста та провінції, 15.30 Госп. вістки, 15.45 Муз. мандрівки, 16.15 Концерт орх. манд., 16.50, 19.50 Гутірка, 17.00 Солісти: скрипка, баритон, форт., 17.50, 18.00, 18.50 Спорт, 18.20 „Танки" форт. на 4 руки, 18.40 Муз. програма, 18.55 Програма на завтра, 19.00 Театр Уяви: „Хіромантка", 19.30 Муз. мініятури у вик. сал. трія: форт., скр., віол., 20.00 Симф. концерт: орх., Вермінська спів, форт.; у перерві в год. 20.45 Веч. денник, актуальна гутірка, 21.45 З мого варстату, літ. нарис Воваковського. 22.00 Танк. музика, орх., пісеньки, 22.50 Ост. вістки 23.00 Із спікерового альбума.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 6. жовтня 1937.

БЕРЛІН 17.00 Давня і нова музика, 19.10 Розр. музика, 20.10, 21.00 Концерт, 20.00 Арії та пісні, 21.00 Гумор, нар. пісні, БУДАПЕШТ 20.30, 21.00 Орх. і сол., 22.00 Камер. музика, ВІДЕНЬ 17.25, 18.00 Сучасна австр. музика, 19.25, 20.00 Симф. музика, 21.40 Форт., ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Пісні Пфіцнера і Шумана, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 20.40 Розр. музика, 21.00 Симф. концерт, ПРАГА 15.30 Сальон. музика, 16.40 Еспан. пісні Шумана, 19.30, 20.00, 21.00 „Чорт і Катруся" оп. Двожака, РАДІО ПАРІ 18.00 Орх. концерт, 20.45 Пісні, 21.30, 22.00, 23.00 „Кантріль" оп. Дюкаса ,РИМ 17.15 Камер. концерт, 20.40, 21.50 Розр. музика.

Четвер, 7. жовтня 1937.

БЕРЛІН 19.10 Камер. музика, 20.10, 21.00 Вес. концерт. БУДАПЕШТ 17.15 Циг. музика, 18.35 Соната г-моль Ліста на форт., 19.30 Спів, 21.10 Соната Пасторія на віол., 21.45, 22.00 Сальон. муз., ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 17.00 Набад на Перемишль, гутірка, 17.30 Спів, Вайсбергер-Прайс сопр., 20.25 Пісні й рецитації, 21.00 „Богослуження" Моцарта, 21.50 Вечір давньої музики, спів, ГАМБУРҐ 19.10 „Цирульник з Багдаду", КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 19.40 Легка музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Трубадур" оп. Вердія. ПРАГА 15.30, 16.35 Орх. концерт. 20.10 „На Словаччині" суїта Свора, РАДІО ПАРІ 18.00, 19.00 Театр Уяви. 22.00 Пісні, 22.15 Колюмбійський фольклор, орх., РИМ 7.15 Бразил.-італ. концерт, 21.00, 22.00 Комедія, 22.15 Вок. авдиція.

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „ДІЛО"!

Радіокутик.

ПРЕЗИДЕНТ МАСАРИК БУВ ПРИХИЛЬНИКОМ РАДІЯ.

Покійний президент Т. Масарик був горячим прихильником радія. Він завжди уважно слухав відчити, також любив слухати легку музику.

РАДІОСТАЦІЯ ЗГОРІЛА ВІД ГРОМУ.

В антену фінської радіостанції Сордаваля вдарив грім, котрий викликав величезну пожежу. Радіостація згоріла до тла, лишились тільки понурі згарища мурів.

РАДІОВІ КУРСИ В АМЕРИЦІ.

В 17 університетах та колегіях Сполучених Держав Америки переведені вакаційні курси, де обговорювано освітню та виховну ролю радія.

В ЧЕСТЬ МАРКОНІЯ.

В Італії мають заснувати нагороду ім. Марконія, яку мають признавати за найголовніші винаходи з радіотехнічної ділянки.

ОРИҐІНАЛЬНА СОВІТСЬКА АВДИЦІЯ.

В липні п. р. надало совітське радіо при помочі військової влади цікаву авдицію. Була це розмова трьох осіб, з котрих одна була в повітрі, у літаку, друга — у повозі на землі, а третя — в підводнім човні у глибині моря. Цю авдицію надали при помочі коротких хвиль.

Від 28. вересня до 1. жовтня відбудеться в Парижі Міжнародній Радіотехнічний конгрес.

2. серпня п. р. урухомлено у Білгороді нову радіостацію, котра працює зі силою 20 кв. на хвилі 437,3 м.

1. серпня п. р. американське радіове товариство НБК. включило у свою блакитну мережу Полудневих Держав 10 нових радіостацій.

10. липня п. р. в приявї представників уряду та багатьох запрошених гостей, відбулася святочна інавгурація аргентинської державної радіостанції „ЛРА".

Під Парижем урухомлено нову 2-х кв. висильну радіостацію під назвою „Радіо 87", котра працює на хвилі 832 КХз/360.

87", котра працює на хвилі 832 КХз/360.

Шукаєте праці? --

Певно найдете її, якщо дасьте оголошення до нашого щоденника

БІРЖА.

Львів 5. жовтня 1937.

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·28, 88·85, Доляри американські 5.29·50, 5.27·00, доляри канад. 5.29·50—5.27·00. Фльорени гол. 293·32—291·60, Франки фр. 17·61—17·11, Франки швайцарські 121·85—121·05 Фунти англ. 26·29—26·13, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 18·00—17·10. Кор. дан. 117·39—116·55 Кор. норв. 125·00—119·00, Корони шв. 135·45—13·45, Ліри, італ. 23·30—22·70, Марки фінлянд. 11·61—11·20, Марки нім. 122·00 — 116·00, Шилінги австр. 97·50—96·50, Тель Авів 26·20—25·90, Марки нім. срібні 135·00 — 129·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 55·80, 55·50, 56·75, 4 поз. інв. 1 ем. неnот., 2 ем. 68·00, серія 81·50, 5 залізн. 59·00, 4 прем. дол. 38·25, консол. 59·00, 58·25, 58·25, дві ост. др.

Папери

Банк Польський 108·00 Цукор 36·00 Вугіль 26·25, 26·10, Ліпьноп 53·50, Моджеїв 9·75, Островець 26·50, Габербуш 42·50,

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 5. жовтня 1937 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	2·95 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак.	3·00 зол.
1 кг. експорт. зачет . .	3·00 зол.
молоко	15—16 сот.
яйця (копа)	4·30 зол.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках	зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці	зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	зол. 0.10
шукаючі праці	зол. 0.05

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол. 480.—
Остання сторінка 1/2	зол. 250.—
Остання сторінка 1/4	зол. 130.—
Остання сторінка 1/8	зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

ПРОТИ ТЕРПІНЬ ОРГАНІВ
ТРАВЛЕННЯ і ПЕЧІНКИ

при жовчевих каменях, запаленні жовчевого мішечка, вживати зела проти терпінь органів травлення і печінки зі слови. знаком

CHOGAL

Оскара Войновського

Дістанете в аптиках і аптичних складах по ціні зол. 4.75. Адреса для безпосередніх замовлень: Оскар Войновський, Варшава, ул. Войтіха Ґурського 3. м. 4.

Шкіряні каганці

і реміиці для псів в найліпшім ґатунку, кожна величина по зол. 1.40, липки по 80 сот., гаралі по 1.50 — продає Робітня Римарсько-Галянтерійна Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська 2, побіч фірми „Солямандра". 519

МАРУСЕНЬКА: „Приречення".
МЕТРО: „Мазур" з Полею Неґрі.
МІРАЖ: „Маєрлінг".
МУЗА: „Діти вулиці" із Бартольомю.
ПАКС: „Пісня її матері" з Мертою Еґерт.
ПАЛЯС: „Княжа".
РІЯЛЬТО: „Посвята".
РАЙ: „Чорний янгол", в гол. ролях: Мерл, Оберон Маршаль.
СВІТ: „Володарка вогню" і „Чу-Чін-Чав".
СТИЛЕВЕ: „Панна Петрусь" і ревія „Весела подорож".
ҐОН: „Ікс 27 проти Г-14".
УТІХА: „Замок тайн", ревія „Сьогодні весілля".
ХИМЕРА: „7 дичок, 7 цілунків" із Ліл. Гарвей і Віллі Фрічом.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
Спогади із світової війни на французькім фронті".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 5. жовтня 1937.

6.15—8.00 Ран. авд., 11.15 „Легенда про вовка з Губіо" для мол. дітей, 11.40 Симф. фрагменти, гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Музика, Полудн. денник, Будуємо школи, словно-муз. авд., 13.45 „При чорній каві", гр. пл., 14.55 Біржа, 15.00 „Ольбрахтові лицарі" Качковського; Авд. з гр. пл., 15.25 Біжучі вістки, 15.30 Госп. вістки, 15.45 Муз. загадки для старших дітей, 16.05 Фінанс. актуалії, 16.15 Мельодії у вик. квартету, 16.50 Гутірка, 17.00 Сао Паольо і Бутотан" репортаж, 17.15 Португальська музика, спів, 17.50 Ловецькі терени на Поморі, 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 Моди, 18.20 Скрипка, форт., 18.30, 18.55 Програма на завтра, 18.35 Для села: Село без болота і калюж, Хліборобська скринька, 18.40 Із англійських мандрівок, 19.00 Любовні листи вел. поетів, 19.30 Визначні спортовці перед мікрофоном, 19.50 Гутірка, 20.00 Симф. концерт присв. творчости Шимановського: орхестра, Бандровська-Турська спів, скрипка, Яновський спів, хор; у перерві в год. 20.50 Веч. денник і акт. гутірка, 22.10 Танк. музика, 22.50 Ост. вістки, 23.00 Концерт бажань.

Середа, 6. жовтня 1937.

6.15—8.00 Раннішня авд., 11.15 Для шкіл: акія: З пригод лісових людей, гутірка для мол. дітей, Пісеньки, 11.40 Кулленкампф і Касадо грають, гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Музика з гр. пл., Полудн. денник, Пісні до слів Конопницької, у супр. форт., 13.45 Газета в українській мові, 14.55 Біржа, 15.00 Ольбрахтові лицарі, 15.10 Монюшко: Увертюра до „Гражини", 15.20 Біжучі вістки, 15.30 Госп. вістки, 15.45 Над альбомом почт. марок, 16.00 Куток мови, гутірка для старших дітей, 16.15 Сальон. орх., 16.50 Гутірка, 17.00 Повстання на Брацлавщині та Несвіжі, 17.15 Італ. арії та пісні у супр. форт., 17.50 Хвилина бюра студій, 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 Хор донських козаків, 18.20 Концерт сучасної рос. музики, 18.30, 18.55 Програма на завтра, 18.35 Для села: Хліб. вістки, Як хлібороб може вчитися поза школою, 19.00 „Суперниці" фрагм. із пов. Гояльчицької „Райська яблінка", 19.20 Пісні фр. Швайцарії, муж. хор, 19.35 Роля науки у сучасній культурі, 19.50, 20.55 Гутірка, 20.00 В осінньому настрої, орх.; у перерві Куток гумору, лужицькі казки, 20.45 Веч. денник, 21.00 Шопенівський концерт, форт., 21.45 Поет. чвертьгодинне: „Байки" А. Міцкевича, 22.00 Орх. концерт, 22.50 Ост. вістки, 22.00 Студіо молодих: „Поезії"; Підгалянська легенда, весела поезія.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 5. жовтня 1937.

БЕРЛІН 19.10 Розр. музика, БІЛГОРОД 18.50, 19.00 Нар. пісні, 20.30, 21.00, 22.00 Симф. концерт. БУДАПЕШТ 18.30 Сальон. орх., 18.45 Сольо на тарогато, 20.50, 21.00, 22.00 Орх. концерт, ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 17.25 Клявесин, 19.40, 20.00 Фільм. мельодії, 22.30 Віденські мельодії, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Форт., 22.30 Концерт солістів, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Форт., 20.40 Розр. музика, 21.00 Симф. концерт, 22.10 Комедія, ПРАГА 17.30 Камер. музика, 18.00 Сальон. музика, 19.15 „Дві вдови" оп. Сметани, РАДІО ПАРІ 18.00 Орх. концерт, 22.00 Форт., 22.15 Спів, РИМ 17.15, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Ромео і Джулієта" оп. Зандонаї.

Середа, 6. жовтня 1937.

БЕРЛІН 17.00 Давня і нова музика, 19.10 Розр. музика, 20.10, 21.00 Концерт, 20.00 Арії та пісні, 21.00 Гумор, нар. пісні, БУДАПЕШТ 20.30, 21.00 Орх. і сол., 22.00 Камер. музика, ВІДЕНЬ 17.25, 18.00 Сучасна австр. музика, 19.25, 20.00 Симф. музика, 21.40 Форт., ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Пісні Пфіцнера і Шумана, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 20.40 Розр. музика, 21.00 Симф. концерт, ПРАГА 15.30 Сальон. музика, 16.40 Еспан. пісні Шумана, 19.30, 20.00, 21.00 „Чорт і Катруся" оп. Двожака, РАДІО ПАРІ 18.00 Орх. концерт, 20.45 Пісні, 21.30, 22.00, 23.00 „Кантгріль" оп. Дюкаса ,РИМ 17.15 Камер. концерт, 20.40, 21.50 Розр. музика.

ОПОВІСТКИ.

Звичайні Загальні Збори Філії Українського Товариства Допомоги Інвалідам в Тернополі відбудуться 24. жовтня 1937 р. (неділя) в годині 11-ій передпол. в домівці „Поділля" в Тернополі при вул. Міцкевича ч. 13 з таким порядком нарад: 1) Відкриття Зборів. 2) Відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів. 3) Звідомлення з діяльности Філії за 1936 р. 4) Звідомлення Контрольної Комісії і уділення абсолюторії за 1936 р. 5) Вибір голови, 4-х членів Виділу Філії і 2-х заступників. 6) Вибір Контрольної Комісії. 7) Внески і запити. Якщо в означенім часі не буде достаточної кількости членів, Загальні Збори відбудуться годину пізніше, в тім самім льокалі, в тим самим порядком нарад та важністю рішень без огляду на число учасників. — **Виділ Філії УКТОДІ.** 1-2

П. Т. Передплатникам „Літопису Бойківщини". Старі чеки (складанки) П. К. О. є вже **неважні**. Хто вишле ними належитість за „Літопис Бойківщини", дістане гроші назад. **Нові чеки** П. К. О. мають число 508.060 і лиш ними просимо слати гроші, зазначивши на середній частині чеку вгорі „100" та подаючи призначення квоти. — Адміністрація „Літопису Бойківщини", Самбір, Тиха 1.

Звичайне річне Загальне Зібрання членів Батьківського Кружка Філії Державної української гімназії відбудеться 17. жовтня 1937 в 10-ій год. зі звичайним порядком нарад у будинку гімназії при вул. Пекарській 19. — Виділ. 1798

НАУКА

ТАНЦІВ вчимо вибагливо в салі Руського Касина Рутовського 22. II. п. Театр Різнородностей. Вписи понеділки, середи, п'ятниці від 6—8. 1788 1—2

На осінь солідні матеріяли на мужеські одяги і рагляни — наймодніші жіночі сукні і плащі — шкільні мундурки у великому виборі поручає **МАНУФАКТУРА** ЛЬВІВ, пл. КАПІТУЛЬНА ч. 3.

Пригадую моїм П. Т. Клієнтам, що тепер найкориснійший час дати зробити рагляни і футра. — На складі великий вибір найліпших матеріялів. — — —
М. Горбачинський АКАДЕМІЧНА 3. тел. 213-91.

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

РЕНТГЕНОЛЬОГ
Д-р Людвика Ляндес-Ляйнерова
ЛОЗИНСЬКОГО 9, ТЕЛ. 255-50
ВЕРНУЛАСЯ. 4—9

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

СТАРШИЙ священик шукає інтелігентної господині. Зголошення до „Діла" під „Зараз". 1763 3—6

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

ІНТЕЛІҐЕНТНА молода панна, має 50.000 зол., пізнає пана на вищім становищі у літах 30—35. Зголошення до „Діла" під „Пчілка". 1795 1—1

КУПНО - ПРОДАЖА

ФОРТЕПІЯНИ, піяніна, фісгармонії знаменит. ґарантовані — дешево продає, міняє **Ганак, Пілсудського 21, І. пов.** 1456 20-20

ОКАЗІЙНО до продання пів млина близько Львова. Відомість Алерганд, Львів, Новий Світ 5. 1794 1—1

БУДКУ в доброму місці відступлю. Листи до „Діла" під „Будка". 1791 1—1

ЗАЛІЗНІ ПЕЧІ і частини, комплетні кухонні виправи, приладдя, поручає Ренчнер, Легіонів 37. 1789 1—6

РІЖНІ

БЮРО ПОЛАГОДИ у Варшаві Олени Васильчук, полагоджує всі справи торговельні та дає інформації, заощаджуючи зайву подорож до Варшави. У домівці Бюра постійний сальон-вистава „Гуцулка", що закуповує і приймає в комісову продаж вироби українського народнього мистецтва, промислу (килими, ліжники, вишивки, кераміку й деревляну різьбу). **Варшава, вул. Маршалковська 97 А, м. 2 (тел. 9-83-93).** 1652 10-15

ШКЛЯРСТВО В. Стельмах шиби, дзеркала, рями, оправа образів виконує найдешевше. Львів, Коперника 22, тел. 245-79. 1727 5—7

ЗА 1 ЗОЛ. переробляє капелюхи жіночі і мужеські. КОПЕРНИКА 26, подвіря. Увага через ґанок. 1761 1—3

Тапчани, матраци, ролети, тапети фіранки, дивани, меблеві матеріяли і т. п.
Проектування і виконання комплетного нутра дому у власних заведениях тапіцерських і столярських
Т. Кисяк і сини
Львів, пл. Смольки 4
Тел. 24009 і 21985 11—40

ТРИЛЯМПОВИЙ БАТЕРІЙНИЙ АПАРАТ
„СТАНДАРД"
це револяційний відбірник сезону 1937/38. Незвичайно економічний. батерія триває яких 6 місяців. Ціна 100 золотих.
„ЕКРАВОКС"
ІВАН ҐІРШІНҐ
Львів, Академічна 11.

ЯПОНСЬКИЙ БІЛИЙ БОЗ ПУДЕР З ПУШКОМ
ціна зл. 1.25 в наймодніших красках
Й. ШАХ ВАРШАВА
Незрівнянний в якости пудер і крем
ЯПОНСЬКИЙ БІЛИЙ БОЗ
завдяки якому стає цера
ОКСАМИТНО-МАТОВА

Нема ліпших як вістря „ПОЛЬОНІЯ"

СРІБЛО столове та китайське, великий вибір, дешево у фірмі Л. Розважевськи Львів, Академічна 2 (готель Жоржа). 1707 5-10

ПАСКИ ЖІНОЧІ НАЙДЕШЕВШЕ поручає виробня Галицька 5. 1757 3—5

Арт. столярська робітня
Г. ГАЛЬОВ
Львів, ул. Потоцького 58
ч. тел. 205-60

КІР
Львів, Усійського 6
Тел. 280-88
Станиславів, 3-го Мая 4
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ

Чи знаєте, що...
всіляке білля мужеське, жіноче, дитяче і постелеве купите найліпше
безпосередньо у фабриці
„ПАВ" ЛЬВІВ Сикстуська 1. 2-5

БРИТВИ
найліпші, ґарантовані, світових марок продає по найнижчих цінах оказійно фірма
С. ФЕДЕР
ЛЬВІВ, Сикстуська ч. 7 Коперника ч. 15 а

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.